

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.

Egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, péntek, szeptember 23-án.

262. szám.

Panaszok.

Nagy szaporasággal keletkeznek a panaszok a magyarok bécsi sérelmeiről. Itt is, ott is felbukkan a lapokból újabb, meg újabb gravamen. Szinte mesés, hogy az érzékenység milyen termékeny, apró báránnyelgök gyanánt kavarnak e panaszok, míg végre egy legközelebbi napon leesenek interpelláció alakjában.

Egyenkint véve, jelentéktelen epizódcskák s mindeniket ki lehet magyarázni, menteni, sőt tekintve a szomorú alkalmat, a nagy nemzeti gyászban nem illik őket észrevenni sem.

A parlament nem kapott megfelelő helyet.

A „Regina Hungariae“-t csak felszólalás után iratták fel a ravatalra.

Lueger a király különös kegyességgel fogadta s azt a nyilatkozatot tette Bécsre vonatkozólag, ami Budapestet illette volna; Budapest polgármesterét ellenben nem is fogadta a király.

Mindezeket lehet menteni külön-külön, a parlament nem kapott megfelelő helyet mert ügyetlen volt a rendezés (nem csoda — mondhatjuk — ebben a nagy gyászban). Aztán egyáltalában mikor kapott még a parlament megfelelő helyet Bécsben? És mi az a megfelelő hely? A parlament fogalmát nem ismeri az udvari czeremónia. Ki az, mi az? Nincs annak semmi sarzsija az udvarnál. Hova tegyék? A kamarások után vagy az udvari konziszták elé? Bele lehet abba örülni egy lelkiismeretes szertartásmesternek.

A másik sérelem a „Regina Hungariae“ elmaradása. De hisz azt megparálták. Maguktól reparálták meg. Derék emberek. Errare humanum est. Ezt már nem igazságos szóvá tenni.

A harmadik a Lueger feltűnően meleg fogadtatása. Nem lehet tagadni egy kicsit elkedvetlenítő olvasmány volt e fogadtatás leírása, mert Lueger halálos ellenségét jelenti a magyaroknak, de a király bizonyára csak Bécs polgármesterét látta benne. Ami tehát Bécsnek szólt — az nem szólt Luegernek és még kevésbé a magyaroknak. Hogy Bécs megérdemelte-e azt, ami Bécsnek szólt, az más kérdés. Meglehet, hogy a királyt rosszul informálta valaki. De hát erről nem tehet se a király, se a magyar kormány, se Bécs városa. Az pedig, hogy a mi polgármestereinket nem fogadta, nem lényeges, mert fogadta a helyett a parlamenti elnökeinket — s ebből legalább megtudtuk, hogy a parlament mégis következik valahol... A polgármesterek előtt.

Tény az tehát, hogy mindezek az esetek jelentéktelenek egyenkint, könnyen menthetők és igen rossz izlésre vall most lármázni miattuk, mert mikor valakinek a feje koronája leesett és azt siratja, valóságos frivolság feljajdulni, hogy ezenközben valamelyik kabátgombja is kicsorbult. Mi legkevésbé tartozunk azokhoz, akik az ellentétek kitalálásában és kiélesítésében találják hivatásukat. A helyes, okos politika épen az elsímitásban nyilatkozik.

De nem tagadhatjuk el, hogy mind-

ezen az úgynevezett sérelmek együttvéve krónikus tüneteknek látszanak s aligha az elsiertt rendezés ephemer hibái. Így volt ez mindig. Bécsbe elmenni, annyit tesz magyarul, mint mérgeledni. Nemesak egy ilyen szomorú alkalomból, de nagy örömmünepekről is emberi emlékezet óta nagy keserőséggel szoktak a magyarok visszatérni.

Így volt mindig. Észrevehető a szándék régóta az udvari körökben, ha valami nagy, világraszóló udvari aktus történik, lehetőleg eldugni a magyar parlamentet, hogy ne lássák. Nem lenézés ez, nem sértési szándék, hanem az a makacs törekvés a régi hagyományokon. nőtt kisebb-nagyobb udvari potentátoknál, hogy a monarchia egynek látszassék, és ezt az egyöntetűséget ne zavarja semmi ráncz, semmi kidomborodó dolog. Ezért vagyunk mi csak „die Comitaten.“

Ez udvari uraknak mindegy az, hogy a törvényekben egész más áll, a törvények végre is in ultima analysi csak könyvek s a könyvekben csak a lateiner bujkál. Az udvari élet a fő, úgy gondolkoznak ezek az urak, az udvari élet a kirakata az állami életnek s legalább a kirakátban né legyen semmi a kellemetlen portékából.

E kisszerű gravamenekből most nem annyira a gravamenek érdemelnek figyelmet, mint inkább az intenczió, melyről azt lehet konstatálni, hogy ime még most se enyészett el. Magyarország különállásának ténye, melyet hiszen a király és

A borrháló.

— Jules Marnitól. —

(A fiatal Maxime Clavier, a szép Clavier dolgozószobája. Így nevezik az igazságügyi palotában Claviert, Le Taounek, a hírneves ügyvédnek irodavezetőjét.)

(A szobácska egyetlen ablaka a Batignollesban a Mont-Dore utcára nyílik; csinos könyvszekrényből, díóíróasztalból, három más-másformájú székből, meg egy kis sárgaselyem pamlagból áll a butorzat: a pamlag rendszerint meg van rakva könyvekkel, percsomókkal és egyéb írószakkal.)

(Tavaszi délután. Háromnegyed hat. A könyvek és az íróasztal fölött fekszenek: helyüket egy kissé érettkorú, de még elég mutatós uriaszony foglalja el: Brauverné, aki épen a bársony gallérját veszi vállára.)

Maxime: Megengedi, hogy segítek?

Brauverné: Igen, de vigyázzon, meg ne huzza a hajamat... nagyon le van növe.

Maxime: Oh, te gyönyörű nyakam... (Megcsókolja.)

Brauverné: No! legyen okos! (Mosolyogva.) Hát tetszem magának?

Maxime: Kimondhatatlanul!

Brauverné (tovább is mosolyog.): És boldog?

Maxime: Nagyon. Hallgasson meg... De nem nevet ki, ha valami nagyon ostobát mondok?

Brauverné: Nem, nem nevetem ki.

Maxime: Nos, annyira boldog vagyok, hogy sirni tudnék. Akármiért, sirva fakadnék... igazán, butaság!

Brauverné: Épen nem. Azt bizonyítja, hogy fogékony a benyomásokra...

Maxime: És ideges vagyok. Rottenetesen ideges...

Brauverné: Igaz. A szája széle is olyan, mint az ideges embereké... remeg, elhalványodik a legcsekélyebb felindulásra... Az ilyesmi nagyon megzavar minket, aszszonyokat.

Maxime: Igazán?...

Brauverné: Ugy van... Hol a keztyűm.

(Lehajol a keztyűjét keresni.)

Maxime: Ne hajladozzék, majd én fölveszem. (Négykézlábra áll az erősen megvedlett szőnyegen.)

Brauverné: Oh, ne fáradjon, már megtaláltam, ime, itt van, köszönöm!

(Clavier föláll, gyöngéd csodálattal nézi Brauvernét.)

Maxime: Már elmegy?

Brauverné: Mennem kell.

Maxime: Maradjon még egy kissé, még egy perczig!

Brauverné: Nem lehet; találkat adtam egy-negyed hétre és már hat óra.

Maxime: Találkat? Kinek?

Brauverné: Ön feltékeny. Már is!

Maxime: Igen, feltékeny vagyok. Kivel van találkája?

Brauverné: Az ön főnökével, az ön féltelmes és nagytehetségű főnökével. Remélem, nem képzelem, hogy megcsalhatom azzal a szörnnyeteggel. Annál is inkább...

Maxime: Mert?

Brauverné: Mert a hajam szája is égnek meredt annyit előleget kért tőlem a perre. (Folkaczag):

No már most, hogyan képzelem, hogy kifizessek neki egy rengeteg összeget és még ráadásul... Én, én sehogy sem tudom ezt így elképzelni.

Maxime (aki hallott egyet-mást Brauvernénak Alexis Kervával, a Folies-Tragiques tenoristájával folytatott viszonyáról): Igazán van... De azért mégis vigyázzon; a princípális nagyon vállalkozó szellem.

Brauverné: Legyen nyugodt. Különbén is megvetem a rut férfiakat. Undort érzek, ha látok egyet. (Leereszti a tátyolát.)

Maxime: Mikor látom megint?

Brauverné: Mikor akar látni?

Maxime: A lehető leghamarabb... Holnap.

Brauverné: Hol?

Maxime: Ahol akarja.

Brauverné: Akkor hát itt... Itt a legbiztosabb.

Maxime (visszarajka a pamlagra a könyveket és a percsomókat): Oh, itt nem, nem.

Brauverné: (Égy ajtóra mutat): Erre nyílik a szobája?

Maxime: Igen, de...

Brauverné: Mit de?

Maxime (hazudik): Egy barátom lakik velem. Videkről érkezett jóbarátom, aki átutazóban van Párisban. Kénytelen voltam felajánlani neki a vendégszeretetemet.

Brauverné: És az a videkről jött jóbarátja naphosszat itthon ül, sohasem távozik hazulról?

miniszterei mindenkor respektálnak, a czeremóniázó udvari körök fülledt levegőjébe, mert bezárt ablaknál élnek ezek az urak, még most se hatolt be; igen sajnós, mert sok kellemetlenségnek lett már okozója s lehet még ezután is. Az udvari körök eme örökös izetlenkedésének meg kell végre szünnie, mert jóra nem vezethet. A tények tények. És ha valaki hátat fordít is a falnak, azért az a fal mégis meg van.

Mindenkor elhibázott volt az udvari politikája, mely nem akart számolni a tényekkel s apró, szinte gyerekes fogásaival igyekezett azokat kontrakározzani, de sohasem volt elhibázottabb, mint a monarchia mostani szituációjában, mert ha valaki hozzáfésüli a szakállát a bajuszához, hogy a világ előtt egy nagy bajusznak látszassék, addig, míg mind a kettő egyszínű, az legfeljebb hű gyengesség, de ha még akkor is hozzáfésüli a szakállát a bajuszához, mikor már csak a szakállára adnak, az már — több mint gyengesség.

Mindössze ezeket kívántuk megjegyezni a sajtóban fölmerülő apró-cseprő gravamenekre, melyeknek a veleje ebben van, de a melyeket ezzel az alkalommal fessegetni nem illik — mert ugyis előkerülnek azok újra, veszekedésre jobb időben, amikor nem lesz a kalapjainkon fátyol és a szivünkön egy mázsányi kő.

És amikor nem enyhíti meg a sérelmek miatti boszuságot mint balzsam, a pesti polgármesterek megnyugtató becsületszava: hogy őket egész simán éreztették be a kapuczinus-templomba. m. k.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

Törvény a királynéről. Az igazságügyi bizottságnak ma délután négy órákor ülése volt, amelyen a királyné emlékének törvénybe iktatásáról szóló javaslatot kellett tárgyalnia. Az igazságügyi bizottságnak huszonhat tagja van, s noha a sirva gyászolt királyasszony

emlékének megörökítéséről volt szó, megtörtént az a hallatlan indolencia, hogy a tagok közül mindössze nyoleznan jelentek meg. Ez a nyolez tag: Fabiny Teofil elnök, Szivák Imre előadó, s a tagok közül: Neuman Armin, Sámuel Lázár, Györy Elek, Hodossy Imre, Bernáth Béla és Barabás Béla. Jelen volt Bánffy Dezső báró miniszterelnök is. A házszabályok értelmében a bizottságok akkor határozatképesek, ha a tagoknak legalább egyharmada együtt van. Azért van egy eset, amikor kevesebb tag is tárgyalhat és határozhat. Akkor tudniillik, ha teljes egyértelműség van a bizottságban. Ebben az esetben talán inkább, mint valaha, föl lehetett tenni, hogy egy véleményen van mindenki, egyhangú közakarattal teszik törvénynyé a javaslatot bizottságban és Házban egyaránt. Ez alapon hozzá is fogtak a tanácskozáshoz, csak hogy siker nélkül. Az ellenzéki tagok ugyanis módosítást hoztak javaslatba, amelyhez a miniszterelnök nem volt hajlandó hozzájárulni. A javaslat ugyanis így kezdődik:

Ő császári és királyi felségének, Erzsébet királynének gyászos elhunytá alkalmából a törvényhozás elhatározza...

Az ellenzéki tagok e bekezdést a következőképp kívánták módosítani:

Erzsébet királyné ő felségének gyászos elhunytá alkalmából a törvényhozás...

Mivel a miniszterelnök ezt a módosítást a leghatározottabban ellenezte, az elnök nem tehetett egyebet, minthogy kimondotta a bizottság határozatképtelenségét s az ülést bezárta. — A tárgyalásra az újabb ülést az elnök holnapra, péntek délután öt órára hívta össze.

A szász-hermányi mandátum. A szász-hermányi választó-kerületben ma délelőtt Jakabffy Imre államtitkár 345 szavazattal Obert Ferenc ellen, aki 80 szavazatot kapott, képviselővé választották. Obertre szavaztak a zöldszások, Jakabffyra a mérsékelt szászok és a magyarok. A mérsékelt szászoktól 204, a magyaroktól 141 szavazatot kapott.

A magyar liturgia. A magyar görög-katolikusoknak a jövő hónapban nagygyűlésük lesz a fővárosban. A magyar liturgia ügyében való akció folytatásának módzatairól tanácskoznak.

Két pártértekezlet. A nemzeti párt holnap, pénteken délután öt órákor tart értekezletet. A néppárt vasárnap este hét órákor.

Közigazgatási és egyéb reformok.

(A pénzügyi bizottság ülése.)

A pénzügyi bizottság ma a belügyi tárca költségvetését tárgyalta. A vita folyamán Perczel Dezső miniszter kijelentette, hogy a közigazgatási reformjavaslatok most az egyes miniszteriumok előtt vannak és még az év vége előtt vagy legkésőbb a jövő év elején közléteszik azokat. A miniszter továbbá fölémlítette, hogy a kormány foglalkozik a választási bíráskodás ügyével és ő úgy tudja, hogy az adóreform kérdése is előrehaladt stádiumban van.

A mai ülésén is Széll Kálmán elnökölt és Gajári Ödön előadó távollétében Pulszky Ágost volt a referens.

A központi igazgatás költségénél Komjáthy felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy a városok és községek háztartásában annyira emelkednek az adósságok és pótdadók, hogy azok terhe alatt az illető városok és községek előbb-utóbb össze fognak roszkadni. A kormánynak minden erejével azon kellene lennie, hogy a községek háztartása a legszigorúbb gondossággal állapíttassék meg s hogy oly jövedelmek vétessenek igénybe, amelyek nem csupán a szegényeket terhelik. Ezzel kapcsolatban kérde a minisztert, nem szándékozik-e gondoskodni arról, hogy a tűzkár elleni biztosítások kötelezővé tétessenek s hogy esetleg az állam vegye kezébe az ügyet?

Émmer kérde, mily stádiumban van a közigazgatás rendezésének kérdése s nagyjából mily irányban készültek e részben a törvényjavaslatok s kiterjeszkednek-e a közigazgatási kerületek új kikerekítésére s vajjon a reform oly irányban van-e kontemplálva, hogy a közigazgatás függetlenségét s felszabaduljon azon gyanu alól, hogy korteszélokra használhatók fel. Kérde végül, hogy a választási visszaélések orvoslására szándékozik-e a kormány komoly lépést tenni.

Kossuth felhívja, hogy a választói jogosultság alapjától szolgáló adóminimumok közt óriási eltérések vannak az országban. Ha mást nem, legalább ezt a nagy anomáliát és igazságtalanságot mindenesetre ideje volna orvosolnia a kormánynak, valamint a választókerületek nagy aránytalanságát is.

Matlekovics nem tartja e bizottság hivatásának oly elvek megbeszélését, amelyek a pénz-

Maxime: Dehogy nem! Csak hogy hirtelen visszatérhet és akkor, ugyebár? . . .

Brauverné (szárazon): Jól van. Mihelyt ön a barátja társaságát elébe helyezi az enyémnek, én nem erősködöm. (Az ajtó felé indul.) Távozzom!

Maxime (átkarolja Brauverné derekát): Lucie, édes Luciem!

Brauverné (kibontakozik az öléseből): Nem, bosszán.

Maxime (erősebben magához szorítja a vonakodó asszonyt): Kedves Luciette! Kérem szépen (halkan): Könyörgök neked, ne menj el . . . Ne menj el haraggal. Biztosítalak, esküszöm neked, hogy nem tehetem. Hallod? (Erősen hangsúlyozva): Nem tehetem. Nem fogadhatlak a szobámban, ez teljesen lehetetlen! No, gondold csak! Azt hiszed, ha lehetne, megtagadnám magamtól ezt a határtalan gyönyörűséget?

Brauverné: Tehát kedvese van?

Maxime: Nincs.

Brauverné: De igen! Kedvese van és nekem hazudott a múlt héten, amikor azt mondta, hogy szabad. Emlékszik, Le Taon dolgozó szobájában, míg várokoztam és ön udvarolt nekem . . . emlékszik, mit mondott akkor?

Maxime: Azt mondtam, hogy szeretlek. Kimondhatatlanul szeretlek!

Brauverné: Azt is mondta, hogy még sohasem szeretett senkit sem, hogy egyedül áll a világon; hogy ha hajlandó volnék eljönni

őnhöz, nagyon irgalmas tettet cselekednék, mert a „Montrougei kis fűszeres,” akit François Coppée megénekel, ezerszerre kevésbé érdemel érdeklődést, mint ön, a per nélkül tengődő batignollesi ügyvédke. Egy szóval olyan világitásban mutatata bé magát, hogy elszántam magamat, hogy fölkapaszkodom egyszer az ön ötemeletén, azután pedig fölkapaszkodtam másodszer is, harmadszor is míg ma, elég ostoba voltam, hogy . . .

Maxime: Megbánta?

Brauverné: Meg, egy kisé. Mert hiszen ön sajátos módon tanusítja háláját. Kétségkívül egészen természetesnek találja, hogy Brauverné, Brauver alezredes neje, az eddig kifogástalan hitves, megszegje önért a kötelességeit. Azt hiszi talán, hogy mert a férjem válopert indított ellenem — amely pernek igazságtalanságát Le Taon ur be fogja bizonyítani — mondom, ön azt hiszi, hogy azért sorra látogatom Páris valamennyi ügyvédjének fiatal irodavezetőit és náluk töltöm életemet. Rosszul ismer, kedves barátom!

Maxime: Kérem, kérem. Sohasem gondoltam ilyesmit . . . Édes szép Lucette-em, kedves gyönyörűséges Lucette-em . . . adja ide a kezét . . . azt a parányi kacsóját . . . így . . . Hallgasson meg! Először is, először is imádom magát. Ezt elhiszi, ugyebár? Azután . . . ha . . . ha nem fogadhatom el úgy, amint óhajtan kezveskedik és ahogy én magam is szeretném, az azért van, mert . . .

mert én nem vagyok itt egészen ur; én . . . (Habozik.) — nem vagyok itt egyedül!

Brauverné: No lássa! Kedvese van, igazat mondtam. És nem nehéz kitalálnom, hogy kicsoda ez a kedves . . . Az az asszony, aki az előszoba ajtaját nyitogatja. Az a bizalmatlan tekintetű, ellenséges magatartású cseléd. Mindjárt az első naptól kezdve gyafítottam. Elég volt látnom, hogyan vizsgálgatótt, hogyan mért végig tetőtől-talpig. Nem kívánhatok szerencsét a választásához, kedves barátom; legalább husz esztendővel idősebb önnél . . . Azután még, egy család, közönséges szolgáló! Nem akarok küzdeni a mosogatólé szagával, inkább távozzom.

(Pár lépést tesz az előszoba felé.)

Maxime (követi, de nem tartja vissza): Csalódik, nem is gondolja, mennyire csalódik!

Brauverné (megáll): Nem, nem csalódom. Ösztönm mondja, hogy az az asszony nem olyan cseléd, mint más, nem csak a takarításért van itt. Egyébiránt szép lehetett valamikor és hogy önök közt van valami, arról feltétlenül bizonyos vagyok . . . Nézze, tegnapelőtt megsomjaztam, egy pohár vizet kértem. Ön nem engedte, hogy becsengessem. Mi lett volna pedig annál egyszerűbb, mint csemetni neki és így szólni hozzá: „Hozzon egy pohár vizet!” De ön nem akarta. Fölállt és maga ment ki az üveg vizért, meg a pohárért. Oh, jól megértettem, meg akarta kimélni a megáldatástól, hogy engem kiszolgáljon . . . Azért, hogy egészen tisztá-

ügyekkel semmiféle összefüggésben és kapcsolatban nem állanak. Azt azonban szóló is helyesnek tartja, hogy a kodifikatórius ügyel miben állásáról kérdések intéztek a miniszterhez. E tekintetben szóló is kívánatosnak tartaná, hogy a reformjavaslatok a közvélemény tájékoztatására közzététessenek. A kötelező tűzbiztosításra nézve megjegyzi szóló, hogy adminisztrációnk még sokkal gyengébb, semhogy elérkeztünk volna ahhoz, hogy ezt a reformot megnyugvással életbeléptethetnők.

Perczel miniszter a felvetett kérdésre válaszolja, hogy a közigazgatási reformjavaslatok ismételt tárgyalásokon átmenvén, jelenleg az egyes miniszteriumok előtt vannak és mindenestre még oly időben fognak a minisztertanács elé kerülni, hogy az összes javaslatok még az év vége előtt, legkésőbb a jövő év elején publikálhatók és a törvényhatóságoknak is megküldhetők lesznek. Egyidejűleg a területi szabályozás tárgyában is javaslatot tenni nem áll a kormány szándékában, de nem is állbat. Az, hogy ezzel az adminisztráció reformját nehezsük és kockáztassuk, a reform egyetlen igaz barátjának sem lehet célja.

Ami a választási törvény revízióját illeti, csak ismételt szóló e tekintetben a kormány előző kijelentéseit, nevezetesen azt, hogy a választási visszaélések ellen olynemű javaslatot nyújtani be, aminő a kuriai bíraskodási javaslat volt, nem szándékozik a kormány; foglalkozik azonban a választási bíraskodás ügyével is nevezetesen azzal, hogy a választási eljárás a kuriai bíraskodási törvényjavaslatban foglalt intézkedéseknek megfelelő módon szabályoztassék.

A cenzus kérdésével is foglalkozik a kormány s az adóminimumok összeállításával magate meg e téren a kezdeményező lépést. A kormány is szükségesnek tartja, hogy a cenzus egysegesen és egyöntetűleg állapítottassék meg, de a kérdés megoldásának rendkívüli nehézségeire való tekintettel nincs azon helyzetben, hogy nyilatkozatot tehetne arra nézve, hogy a cenzus milyen lesz s a megfelelő javaslat mikor fog beterjesztetni. Ugyanez áll a választó-kerületek megbolygatására nézve is. Tudja a kormány, hogy e tekintetben nagyok az aránytalanságok, de a megoldás oly rendkívüli nehézségekkel jár, hogy ez idő szerint a kormány részéről javaslat benyújtását nem helyezheti kilátásba.

ban legyen vele, az imént, amikor az ajtón beocsátott, egy kis borraivalót csuszattam a kezébe . . . tiz frankot. Nem szólt semmit, de az arany a földre esett és ő a lábával tovább tolt a lépcsőre; ekkor . . .

Maxime (nagyon halványan): Ön pénzt kínált anyámnak?

Brauverné: Hogyan? Az a cse . . . Az a nő, önnek? . . .

Maxime: Édes anyám, igen! Gyáva, gyűlöletes, bünsős húság visszatartott, hogy mindjárt ismeretségünk kezdetén megvalljam önnek . . . Édes anyám az a kékkötényes asszony . . . és tudja ön, miért nézte őt cselednek? Azért, mert miután számos évek ön-feláldozása és odaadása árán azt az embert nevelte belőlem, aki vagyok, immár nem maradt egyéb odaadni valója nekem, mint a két keze munkája és a büszkesége megsemmisítése . . . és ő ezt is ideadja!

(Elhallgat, torkát összeszorította a meghatottság.)

Brauverné (tesztelvezve): Én . . . én kétségbe vagyok esve . . . De nem gyaníthatam . . .

Maxime: Természetesen . . . Nekem lett volna kötelességem . . . (Kinyitja az ajtót): Isten önnel, asszonyom.

Brauverné: Isten önnel, uram!

(Lassan halad le a lépcsőn, várja, hogy Maxime majd visszahívja, vagy utána megy. De Clavier nem gondol rá. A konyhában van, térdel egy asszony előtt, aki arcát a kőtenyébe rejtve, csendesen sir. És Maxime forró csókokkal halmozza el a megvörösödött és megkérgezett kezeket, miközben ezt dadogja.)

— Bocsáss meg, édes anyám!

A kötelező tűzkárbiztosítás kérdésében igazat ad szóló Matlekovicsnak, aki e tekintetben óvatosságra intett. Eljö ennek is az ideje, de a mai közigazgatási szervezetben nincs elég garanciánk arra nézve, hogy az állami érdek szem előtt tartása minden körülmények közt megtörténhessék.

A városok háztartásának ellenőrzése tekintetében a kormány a leggrigorosabb eljárást követi; nem tagadja azonban, hogy ennek dacára a pótdóval fedezendő szükségletek évről-évre növekednek. Amit csak lehet, megteszi a kormány arra nézve, hogy az improduktív czélokra való költségek megakadályozza, de másrészt a fejlődés és javítás igényei elől lehetetlen elzárkózni. A kormány is nagy súlyt fektet a városok fejlesztésére és erősítésére, amiről a városok rendezéséről benyújtandó törvényjavaslat is tanúságot fog tenni; maga is szükségesnek tartja, hogy a szegényebb lakosság csak kereseti módjának megfelelő mérvben viselje a közterheket s ez lesz épen egyik feladata az adóreformnak, amely szóló tudomása szerint már meglehetősen előrehaladt stádiumban van.

Az előirányzatot ezek után megszavazták.

A törvény-előkészítés czéljaira előirányzott összeget **Komjathy** törleendőnek tartja, mert ez csak egyesek jutalmazására szolgál, akik akkor jóbarátok, de azután ellenségek lesznek.

Perczel miniszter utal arra, hogy a tétel már le van szállítva tizenötezer forintról tizezerre, amelynek egy részét forrásunkak beszerzésére és az előadói tervezetek kézirat gyanánt való ki nyomtatására használják fel. A tételt megszavazták.

A vármegyék dotációjánál **Komjathy** felszólalása után **Perczel** miniszter nem tagadja, hogy a szükségletekhez képest nem nagy az a 160.000 forintnyi összeg, melylyel a dotációt emelte. A választók összeírására nézve utasítást adott, hogy szigoruan a törvény rendelete szerint járjanak el.

A főispánoknál **Hegedüs** Sándor megjegyzi, hogy nem kifogásolhatja a hódmezővásárhelyi főispáni állás szervezését, kéri azonban a minisztert, hogy ha új állást akar szervezni, azt az előirányzat alkalmával tegye, hogy a törvényhozás azt ellenőrizhesse.

Perczel miniszter válaszolja, hogy a főispáni állások száma 70-ben van megállapítva és e szám keretén belül megvan a törvényes meghatalmazása.

A színművészeti kiadásoknál **Kossuth** kérdést intéz a kormányhoz az iránt, mikor fog felépülni a Nemzeti Színház. Az Operának nagy szubvenzióját nem tartja aránybanállónak azzal a csekély összeggel, melyet a vidéki színdzset segélyezésére fordítanak.

Perczel miniszter válaszolja, hogy a színház építésének kérdése tanulmányozás tárgya. Ma még nem nyilatkozik, hogy mikor fog történni az építkezés. A vidéki színdzset ügye kétségkívül sok kívánni valót hagy fenn, de amíg a szervezésnek folyamatban levő kérdése meg nem oldatik s a területiális rendszer keresztül nem lesz vive, a segélyezés további emelését nem tartaná szóló indokoltnak. A tételt megszavazták.

A közegészségügyi kiadásoknál **Komjathy** felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy az élelmi czikkek hamisítása ellen a legnagyobb szigorral járjon el. Kifogásolja a budapesti építési szabályokat. Beszél a lelenz-ügyről és az ivóvíz kérdéséről.

Matlekovits beszél a pelagra ellen való intézkedésekről.

Perczel miniszter kijelenti, hogy minden tőle telhető módon igyekszik a bajokon segíteni.

A bizottság javaslata szerint a miniszter meghatalmazandó arra, hogy az országos betegápolási alap bevételeire és kiadásaira 3 százalékos pótdó az 1898. XXI. törvényezikk 2-ik szakasza alapján 1899. január 1-től kezdődő hatálylyal beszédessék.

A csendőrségi kiadásoknál **Kossuth** és **Komjathy** szólal fel. **Perczel** miniszter felszólalása után a tételt megszavazták.

A fő- és székvárosi államrendőrség szükségleténél **Komjathy** nagyon csekélynek tartja a rend-

őrség fizetését. **Perczel** miniszter felvilágosítása után a tételt megszavazták.

A fővárosi toloncz kiadásoknál **Komjathy** felszólalása után **Perczel** miniszter válaszolja, hogy a kiutasító végzéseket a fővárosi államrendőrség főkapitánya az illetők kihallgatása után hozta meg. Nem nagyon humánus dolog ugy oda állítani a dolgot, hogy az illetők kiragadtanak családjuk köréből.

A tárcza többi teteleit több felszólalás után változatlanul megszavazták. A földmívelés és kereskedelmi tárczák költségvetésének tárgyalását holnap délután 5 órára tűzték ki.

Nincs ujoncz!

(Obstrukció mindenfelé.)

Meglehetősen hűvös ugyan az idő, de azért itt-ott mégis a rendesnél melegebben dolgozik a fantázia.

Az egyik ellenzéki lap azt írja, hogy a kormány roppant nyugtalan, mert előre látja, hogy az obstrukció következtében nem lesz se adó, se ujoncz. Mintha most egy éve is hallottuk volna ezt a fenyegetést, sőt mintha már akkor is mosolyogtunk volna felette. Nagyon valószínűnek tartjuk, hogy Magyarország a néhai Ugron-párt kedvéért meg fog cselekedni egy kis revolúciót.

Ez a lap különben még mindig bizik abban, hogy a nemzeti párt az obstrukciót fogja elhatározni. Erről a nemzeti párti obstrukcióról érdekes czikket közöl a „Nord-deutsche Allgemeine Zeitung“, nagyon erősen elítélvén a nemzeti párt magatartását, s többek között ezeket mondja:

„Bánffy báró kiegyezési politikáját a korona helyesli s a magyar kabinet mögött tömör háromnegyed többség áll, amely ismételtelen s félreérthetetlenül nyilvánította elszántságát, hogy a monarchia gazdasági közösségét s ezzel kapcsolatban az agrikulurális Magyarország anyagi javát a legvégsőig meg fogja védeni. Apponyi és hívei tán azt hiszik, hogy a Kossuth vezetése alatt küzdő szélsőbal, egynehány obstrukтив halogatósi sikeren túl is készségesen követni fogja őt. Ezzel szemben egész bizonyosan mást állíthatunk: Még Kossuth táborában is belátnak — és pedig sokkal hamarabb, amint ahogy Apponynak kedvére volna — hogy a kisebbség az erőszak taktikájának forszírozásával semmit sem nyerhet, ellenben sokat kockáztat. Ha az egyesült ellenzék nagyon messzire megy, akkor fontos tekintetből valószínűleg iparkodni fognak a kisebbség nélkül vagy annak dacára is elintézni az elintendőket. S hogy akkor a parlamentarizmus, amelynek hamisítatlan tisztaságát Magyarországnak ugy kellene őrizni, mint a szemé fényét, megszabadul-e minden komoly károsodás nélkül, arra — akár Bánffy marad a kormányon, akár más, a liberális ellenzéknek még kevésbé tetsző kormányra kerül a sor — nem nehéz a felelet.“

Ugy látszik egyébként, hogy holnap, pénteken, még nem kezdődik az újabb obstrukció egyetlen párt részéről sem.

Ellenben Ausztriában kizártnak tetszik, hogy a parlament visszakaphassa a munkaképességét. Hir szerint Thun gróf már meg is kapta a felhatalmazást a Reichsrath felszólítására, ha az nekilátna az obstrukciónak.

A német minisztereknek a kabinetből való kilépéséről is beszélnek odaát.

A cseh képviselők nyilatkozatot tettek közzé, mely ekként hangzik:

Az a határozat, mely Erzsébet királyasszony halála következtében minden hivatalos jubileumi ünnepséget megszüntet és az a hir, hogy az uralkodó mély gyászában csak az állami ügyeknek fogja magát szentelni, nyilvánvalóan eltérbe hozta a jelenlegi alkotmány- és államválságot. Természetes és emberi érzések azok, melyek mindenütt azt az igyekezetet kellik, hogy a nagy megpróbáltatásokon keresztülment uralkodónak nehéz feladatát megkönnyítsék és kibékítsék népeit s fejeverszünetet teremtsenek a harcoló felek között. A cseh nemzet minden időben, különösen mikor nagy gondok bántották az államot, visszavonta követeléseit és minden erejét a fenyegető veszély elhárítására igyekezett fordítani. S így senki sem vonhatja kétségbe a béke és nyugalom után való

törekvését és vágyakozását; jobban szereti hazáját, semhogy ne kívánna szívó, hogy az megszűnjék a legvadabb nemzeti és pártarcok színtere lenni. Ki sem volna elégedettebb a cseh nemzetnél, ha elmondhatnók, hogy ezental mindkét nemzet békére hajlandóan él egymás mellett a csak a szellem fegyvereivel küzd a haladás, jólét és művelődés érdekében. Csak nem szabad visszaélni ezzel az olyan gyakran hangoztatott érzellemmel. Senki sem kívánhatja tőle, hogy jogainak amugy is csekély számából még engedjen és beszüntessen minden harcot, amit nemzeti, politikai és állami érdekeinek kivívása céljából megindított. S talán még akkor sem volna teljes béke a birodalomban, hogy ha a cseh nemzet mindegyre hajlandó volna. A német mozgalom még akkor sem szűnnék meg, ha a nyelvrendeleteket felfüggesztenék. Amíg a kormány és közegyei vonakodnak attól, amíg a birodalom gyengének bizonyul egynemely vakmerő agitációval szemben, nem remélhetünk elégtételt. Be fogjuk bizonyítani, hogy ha békére van szükség a birodalomban, nem azoknak megnyugtatót kell kezdeni, akiknek amugy sincs okuk panasza, hanem szupremációra kell törekedni és a birodalom összes népeivel szemben jogot és igazságot kell gyakorolni. A jobboldal és a kormánynak konferenciáin a cseh képviselőknek ez a megmásíthatatlan álláspontja tiszta és világos kifejezést fog nyerni, nehogy a tekintetben valakinek kételyei támadhassanak. Amikor jogot és igazságot akarunk, békét is akarunk, ámde becsületes békét, az egyenlőknek békéjét, egyenlő jogok és tökéletes paritás alapján.

A német pártok viszont azt hangoztatják, hogy az általános nemzetiségi sérelemtől eltekintve, nekik még külön okaik is vannak arra, hogy Thun gróf ellen adás küzdelmet folytassanak. Erősöknek azzal is, hogy meghusitják a 14. szakasz alapján való kormányzást.

Azt persze nem mondják meg, hogy mi-kép akarják ezt meghusítani.

KÜLFÖLD.

Olaszország és Kolumbia. Rómából táviratozzák nekünk: A Stefani-ügynökség a „New-York Herald”-nak az Olaszország és Kolumbia közötti diplomáciai érintkezés megszakításáról szóló híréhez a következő megjegyzéseket fűzi:

Kolumbia elnökének egy dekretuma a Kolumbiai olasz alattvalóknak csak a helyi törvények oltalmát biztosítja. Az olasz kormány, valószínűleg azért, mert értesült azokról a nehézségekről, amelyeket Kolumbia az ellen támasztott, hogy az olasz alattvalók oltalma egy barátságos hatalom, például Anglia képviselőjére ruháztassék, — kijelentette, hogy Kolumbia ezzel bizonyos tekintetben a nemzetközi jogon kívül helyezkedett, amennyiben a nemzetközi jog még háború esetén is biztosítja a diplomáciai oltalmat, már pedig Olaszország és Kolumbia között az incidens daczára normális volt a viszony. Kijelentette továbbá az olasz kormány, hogy ha az említett nehézségeket meg nem szüntetik, Kolumbia római követének missziója teljes joggal véget ért. A „New-York Herald” táviratának tartalma még nehezebbnek tűnethet a helyzetet, mert Olaszországnak Kolumbiával soha fel nem mondott, ünnepies szerződéseinek vannak, amelyek az odaváló olasz alattvalóknak jobban garantált oltalmat és jogokat biztosítanak, mint valamely állami törvény, amivel ez megváltoztatható. Az olasz kormány, a nélkül, hogy tulságos jelentőséget tulajdonítana ezeknek a manifesztációknak, amelyek a nemzetközi szokással ellenkezőleg olyan helyzetet teremtenek, aminő már egyszer Anglia és néhány amerikai köztársaság között fennállott és most Franciaország és Venezuela között fennáll, mégis megfontolja, hogy valamely rendszabályhoz nyuljon-e, hogy jobban orja meg Olaszország kolumbiai érdekeit, melyek különben semmiképp sincsenek veszélyeztetve.

Picquart a katonai fogházban.

(Távirati tudósítások.)

Picquart-t ma délután a polgári őrizetből átvitték a katonai fogházba és ezzel szabad prédája lett a Henry és du Paty de Clam ezinkosainak. A francia militarizmus azt hitte, hogy Európa előtt jobban már nem kompromittálhatja magát többé, mint idáig. Csalódott! Vak erőszakosságaival eljátsza azt az utolsó szemernyi becsület is, amelyet jobbik elemei iránt még tápláltak. És körülbelül igazat kell adni egy tekintélyes angol lapnak, a „Daily Chronicle”-nak, amely azt írja, hogy Picquart ma az egyetlen francia katonatiszt, akit a világ még becsülni tud!...

Mai távirataink a következők:

Páris, szeptember 22.

A katonai párt magatartása általános megütközést kelt Franciaországban. A köztársági érzelmű francziák nagy aggodalommal tekintenek a jövőbe, mert a katonai párt és a kormány közt való surlódások komoly veszedelemmel fenyegetnek.

Az „Aurore” ma a következő leírását adja Zurlinden eljárásának, amely a francziákat aggodalmaikban csak még jobban megerősíti.

Mikor Zurlinden még hadügyminiszter volt, Sarrien-t azt kérte, hogy egyezzen bele abba, hogy Picquart-t a Petit bleu tárgyában kihallgassák. Zurlinden azt hitte, hogy Sarrien ezt szó nélkül megteszi neki. Pedig hát nagyon tévedett. Sarrien meztagadta a kérés teljesítését azzal az indoklással, hogy Picquart jelenleg a polgári bíróság előtt van.

Zurlinden ebbe látszólag belenyugodott. Valójában azonban ez ügyben a vezérkarral egy aktát készítettett elő, amelyben Picquart ellen hamisításért vádat emelnek.

Ekkor lemondott Zurlinden. Azon a napon, melyen újra kinevezték Páris katonai kormányzó-jává, tehát már tegnapelőtt, kedden, elküldte parancsörtszóját Chanoinehoz, az új hadügyminiszterhez, hogy vele több okiratot aláírasson. Chanoine aláírta azokat, anélkül, hogy közelebbről megvizsgálta volna.

Ezek közt volt a Picquart üldözését elrendelő intézkedés is. Egy órával később hivatalos értesítést kapott Sarrien igazságügyminiszter a nagy horderejű határozatról. Azonnal értesítették Brissont is, míg a többi miniszternek még tegnap nem is volt tudomása a katonai párt csinjeről, amelyvel a kormányt becsapta. A katonai párt az ügy állását egyttal az antiszemita sajtóval is tudatta azonnal.

A „Neue Freie Presse” párisi tudósítójának alkalma nyílt egy a Brissón-kabinethez közel álló személyiséget a dolog felől meginterviewolni. Ez kijelentette a következőket:

Az „Aurore” jelentésének helyességét kell első sorban konstatálnom. Ehhez azonban hozzá kell tennem még a következőket:

A katonai körök magatartása nagyon kritikus helyzetre enged következtetni, arra tudniillik, hogy Faure a katonakörökkel, akikhez a boulangéristák, antiszemiták és a többi reakciónárfusok is csatlakoznak.

A katonai párt általában hallatlan vakmerőséggel jár el.

A Picquart bevádolása nem egyéb önkénykedésnél Harmadféltéven át nem kértelkedtek a Petit bleu valódiságában.

Hiszen Picquart-t éppen e miatt vádolták be először, hogy azt megmutatta Lebloisnak és így megsértette az államtitkot.

Ha Picquart katonai bíróság elé fog kerülni, tíz-husz évre elítélik. Hamis bizonyítékokat és hamis tanút fognak eleget találni.

Jól megjegyzendő, hogy a Petit bleu, amely Esterházyhoz van intézve, nem Schwarzkoppen német katonai attachétól származik, hanem egy ügy-

nöktől, akinek kézírását Picquart megismerte. Nem titok immár, hogy a német nagykövetségben találta egy ügynök, még pedig ugyanaz, aki ugyanott ugyanazon a helyen a bordereaut is találta.

A „Temps” konstatálja, hogy a Picquart-ügyben számos tanácskozás folyt a kabinet tagjai közt.

A lap szintén megmagyarázza, hogy miképen volt lehetséges Picquart-t a törvényszék elé állíttatni, anélkül, hogy arról a kormány értesült volna.

E lap előadása szerint is Zurlinden volt az, aki a kormányt becsapta. Csakhogy ez a lap a tett kivitelének módozatait másképp adja elő, mint az „Aurore”.

Szerinte Zurlinden kedden saját felelősségére parancsot adott arra, hogy Picquart ellen vizsgálatot indítsanak. A minisztereket fait accompli elé állították és ők kénytelenek voltak a dolognak szabad folyást engedni.

Páris, szeptember 22.

Picquart-t átvitték a Cherche Midi katonai fogházba, miután a főügyész a katonai hatóságoknak a kiadás iránt beadott kérését támogatta.

Páris, szeptember 22.

A „Temps” kikel a katonai hatóság eljárása ellen, amely újból felkorbácsolja a szenvedélyeket. Első sorban meg kellene várni a semmitözék határozatát a revízió ügyében, mert ez jobban meg tudja állapítani az igazságot, mint bármely katonai törvényszék. A polgári bírászkodás előbbre való a katonai bírászkodásnál.

Páris, szeptember 22.

A „Matin” azt mondja, hogy eddig ismeretlen, pontos és hiteles részleteket tud a Dreyfus-ügyre vonatkozó okiratok összeállítása felől. A „Matin” szerint Dreyfust a terhére fölhasznált okiratok egyike sem nevezi meg a z-e l-ne való jogi bizonyításnak egyetlen alapja a bordereau. Másfelől nemzetközi bonyodalma któl sem kellett tartani, mert az okiratok egyikében sem szerepel valamely külföldi hatalmasság suverenének vagy képviselőjének a neve. Szóval az említett iratesomó csupán egymással össze nem függő ügyiratok gyűjteménye.

Páris, szeptember 22.

A „Figaro” azt írja, hogy a francia nemzet türelmi játék előtt áll. Szinte megfoghatatlan, hogy akire az igazságügyminiszter csak nem réghivatkozott, azt ma mint közönséges hamisítót üldözzék. Nyilvánvaló, hogy Zurlinden mint hadügyminiszter intézkedéseket tett, amelyekét most mint Páris katonai kormányzója a kormány tudtán kívül foganatosít.

Jaurès azt írja a „Dröit de l'Homme”-ban, hogy Picquart üldözése a vezérkarnak legnagyobb büntette s a vezérkar emiatt bűnhödni fog. — Hané az „Aurore”-ban azt kérdezi Brissontól, vajjon ő is büntérsa akar-e lenni a vezérkarnak? — Clemenceau erősen megtámadja Brissont, mert annyira engedékeny. — Ives Guyot azt írja, hogy Picquart be fogja bizonyítani a Petit bleu eredetét és a katonai bíróság kénytelen lesz őt felmenteni.

London, szeptember 22.

A kövélemény élénken foglalkozik a francia vezérkar legújabb csinjével. A „Daily Chronicle” azt írja, hogy Picquart az egyetlen francia katonatiszt, akit a világ még becsülni tud. A „Times” azt írja, hogy a tegnapi tárgyalás után nem lehet jót várni a revízió dolgában megindított eljárástól s ennek az az oka, hogy a francia hadügyi kormányzat attól fél, hogy abban az esetben, ha Dreyfus ártatlansága kiderül, igen nagy büntetés fogja érni Mercier, Gonse tábornokokat és másokat.

Páris, szeptember 22.

A köztársági újságok a legnagyobb megbotrányozással irnak a Picquart ellen megindított eljárásról és tessen kifakadnak a kormány ellen, amely eltűri, hogy Picquart-t mindenáron kiszolgáltatassák a katonai igazságszolgáltatás ellenőrizhe-

tellen erőszakosságának. Nyilvánvaló, hogy a katonapárt csinyt követett el a Dreyfus-pör revíziója ellen. Azt akarják, hogy Picquart ezentul ne beszélhessen és ne írasson, ami csak úgy lehetséges, ha a katonai börtönben tartják. De Picquart a tegnapi tárgyaláson megmutatta azt a hálót, melyet az a Gonse tábornok állított neki, aki öt Afrikába akarta küldeni, hogy a vad emberek megöljék.

Páris, szeptember 22.

Több ujság azt írja, hogy Zurlinden Faure-ral együtt eszelte ki és hajtotta végre a Picquart ellen elkövetett csinyt. Kettőn a minisztériumot befejezett tény elé állították. Zurlinden a hadügyminisztériumtól való megválása előtt sokáig tanácskozott Faure elnökkel és tanácskozásukon Gyp irónő (igazi nevén: Martel grófné) is jelen volt, mint a klerikálisok és antiszemita képviselője. Hárman arról tanácskoztak, hogy miképpen akadályozzák meg a Dreyfus-pör revízióját s abban állapodtak meg, hogy céljuk elérése végezték Picquart-t elteszik láb alól.

Az „Aurore” és más ujságok rámutatnak arra, hogy a Petit bleu hamisítása, amelyvel Picquart-t gyanúsítják, egyszerűen badarság. Ez a petit bleu egyébiránt egész terjedelmében így szól:

Esterházy őrnagy urnak.

Elsőbben is részletes magyarázatot várok öntől mindarról, amit ön a minap a függő kérdésekről mondott. Ezért arra kérem önt, hogy irott nyilatkozatot küldjön nekem, hogy megítélhessem, vajjon R.-vel való összeköttetést fönntarthatom-e vagy sem.

C.

TÁVIRATOK.

A kínai császár meghalt.

London, szeptember 22. Amint a Reuter-ügynökség Sanghaiból jelenti, ott az a hír van elterjedve, hogy a kínai császár meghalt. Bővebb hír még nem érkezett. Azt állítják, hogy Peking kapui zárva vannak.

(A kínai császár Csaí Tien 1875-ben, január 12-én lépett trónra, háromszendős korában. Az ő idejében jelentékenyen megjavult Kinának Európához való viszonya. Az ifju és bölcs uralkodó nemcsak hogy megengedte, hogy európai államok Kinában követséget állítsanak föl, hanem még ő is küldött követeket európai udvarokhoz. (Berlin, Páris, Pétervár, London és Madridba.) Ennek a barátságos közeledésnek elsősorban Kinára volt jó hatása, mert az európai államok barátságos indulatának több ízben hasznát vette. Csaí Tien halála igen nagy veszteség a roppant birodalomra. Hogy mi vite sirba a fiatal és hatalmas császárt, azt még nem lehet tudni.)

Olaszok üldözése.

Lincz, szeptember 22. Egy idevaló lapnak az a jelentése, hogy Braunauban és Scharflingban, valamint a grein-dimbachi országot építésénél az olasz munkások ellen kihágások történtek, a helyszínen szerzett értesülés szerint nagyon is tulzott, mert nagyrészt közönséges korcsmai verekedésekről van szó. Különben intézkedéseket tettek az olasz munkások védelmére.

Ruhr-Essen, szeptember 22. Több lapnak az a híresztelése, hogy a Präsident tárnában dolgozó összes nem-naturalizált olasz munkásokat elbocsátották, a tárnaigazgatóság állítása szerint alaptalan. Ellenben igaz, hogy tiz munkásnak felmentek, mert nincs több köfajtési munka, a köszönbányászatonál pedig ezeket az embereket nem lehet használni.

Kréta.

Kánaea, szeptember 22. Minthogy a többi nagyhatalmak csapatai és hajói visszatértek Szudába, ma délután a „Leopárd” osztrák-magyar torpedóhajó is odaérkezik az osztrák-magyar konzullal és családjával. — Kandiában tegnap ezernél több török adta át fegyverét.

London, szeptember 22. Németország és Ausztria-Magyarország hír szerint visszautasi-

tották a többi négy hatalmasságnak azt a javaslatát, hogy csatlakozzanak a krétai kérdés együttes rendezéséhez, viszont azonban megígérték, hogy a szultánt ellenállás esetén nem fogják támogatni. A négy hatalom javaslatának a természetét még nem ismerik, de bizonyosra veszik, hogy az első lépés a szigeten lévő török csapatok és hivatalnokok eltávolítása lesz.

Kánaea, szeptember 22. Kandiában a fölkelők ma rálöttek az angol csapatokra. A lövöldöző fölkelőket letartóztatták.

Kinevezés.

London, szeptember 22. Beauclerk budapesti angol főkonzult kinevezték limai követé.

A francia diplomácia köréből.

Páris, szeptember 22. A „Journal des Débats” jelentése szerint a hivatalos lap holnap teszi közzé Paul Cambon eddigi konstantinápolyi francia nagykövet kinevezését londoni nagykövetté. Megerősítést nyer, hogy utódjává Reverseaux márkí, bécsi francia nagykövet van kiszemelve.

Az anarchisták ellen.

Bern, szeptember 22. A szövetségtanács ma délután tartott rendkívüli ülésén meghallgatta és tárgyalás alá vette az igazságügyi hivatal jelentéseit és indítványait az anarchisták kiutasítása kérdésében. Az ülés négy óra hosszúságú volt. Végleges határozatot nem hoztak.

HIREK.

A temetés után.

(A történelmi társulat gyásza.)

A magyar történelmi társulat választmánya ma délután rendkívüli ülést tartott, amely tisztán a királyné emlékezetének volt szentelve.

Az alkalmi beszédet gróf Teleky Géza elnök mondotta.

„Gazdag a magyar nemzet története magasatos erényekkel tündöklő nagy női alakokban, — így szólott a többek között, — de nagyszonyaink közül egy se volt méltóbb a nemzet szeretetére, mint Erzsébet királyné.

Mint ahogy évszázadokkal ezelőt Magyarországot adta a nyugat népeinek az irgalom és könyörületesség mintaképét, Árpád-házi szent Erzsébetben, úgy jött hozzánk a szomorúság és gyász napjaiban bajor Erzsébet, hogy új élet reményét öntse a csüggedő nemzet szívébe s létrehozza a kibékülést a király és nemzet között.

Az idegen uralkodóház sarját szívének titkos ösztöne vonzotta a magyarokhoz. A nemzet multjának tanulmányozásával vált igazi vérünké, s e mult tanulságaiból merítette a meggyőződés erejét a békiítő angyal magasatos hivatásához.

Aki a szívének legnemesebb érzelmeivel ajándékozta meg a nemzetet: Erzsébet királynét a rajongó szeretet és lelkesedés már életében a legenda fénykörével övezte körül. És most, hogy gyilkos merénylet ragadta őt ki körünkől, hogy egy kifürkészhetetlen végzet a vértanúság palmaszoruját fonta megdicsőült homlokára. semmi sem szabhat többé határokat a monda képzeletének és szemünk előtt elevenedik meg e fölvilágosult század legcsodásabb mithosza: második magyar szent Erzsébet legendája.

S a legenda és a történelem, ezuttal az igazság közös forrásából merítenek. Míg a nép ajakról-ajakra adja tovább és gazdagítja képzeletével a mi szép, jó és szomorú őrangyalunk bus regéjét, eljő a történetírás ideje s e korszak történetírója megfogja örökíteni, hogy e legenda igazat szól, hogy a magyar nemzet ujjászületésének idején, a legnemesebb király oldala mellett oly nő ült Magyarországon trónján, akit nemes tulajdonságai a legeszmenyibb nővé, nemzetünk iránt táplált érzelmei a magyar asszony mintaképévé, áldásos befolyása hazájának és népének őrangyalává emelték.”

A választmány az elnök indítványára elhatározta, hogy a királyhoz részvét feliratot intéz, a társulat könyveit három hónapig gyászkeretben adja

ki s a tagokat felhívja, hogy a királynét három hónapig gyászolják.

(A szabadkőművesek.)

Magyarország szimbolikus nagypáholya tegnap este megható szertartásos gyászmunkával adózott Erzsébet királyné emlékének. A szövetségnek több mint 300 tagja, köztük a határszéli és vidéki páholyok számos képviselője gyűlt egybe a kegyelet ez ünnepére.

A gyászmunka színhelye, a szabadkőművesek palotájának nagy szentélye, impozáns gyászpompát öltött.

A szimbolikus nagypáholy egyik helyettes-nagymestere elmondotta a gyászmunka célját, kiemelve, hogy Magyarország szabadkőművesei csak szívbéli kötelességet teljesítenek, ha arról a nagy és nemes asszonyról emlékeznek, akinek áldott, fenkölt szíve a szabadkőművesség minden erényét egyesítette magában. Egyik főmester azután költői szárnyalású emlékbeszédet mondott a királynéről. Párhuzamot vont megdicsőült királynénk és Széchenyi között. A királyné nagy szívének hatalmával válaszfalakat döntött le és előítéletek bilincseit törte össze, mint egykor a nagy Széchenyi tudása erejével. Mély meghatottság közepette szavalt ezután egy elsőrangú drámai művésznünk hangulatos, melodramatikus költeményt, mire az énekkar, melyben egyik hírneves művésznünk is szerepelt, gyászdalt zengett. A himnusz elneklése után a nagypáholy másik helyettes-nagymestere lendületes beszéddel rekesztette be az ünnepes gyászmunkát.

(Az öreg honvédek gyásza.)

Az 1848/49-es honvédegyletek országos központi bizottsága tegnap Podmaniczky Frigyes elnöklése alatt ülést tartott. Az elnök fájdalmas hangon emlékezett meg arról a csapásról, amely az országot feledhetetlen védoasszonya, Erzsébet királyné halálával érte. Az öreg honvédek állva hallgatták meg az elnök beszédét és a királyné emlékét jegyzőkönyvükbe iktatták.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— **Királyvárás Gödöllőn.** Gödöllőn most nagyban készülnek a király fogadására. Ő felsége ezuttal hosszabb időt szándékozik Gödöllőn tölteni; itt fogja kipihenni a gyászos hetek izgalmait. A gödöllői kastélyt a megboldogult királyné kívánságára ép az idén tatarozták és ugyancsak a felséges asszony kívánságára a virágágyakat is megszaportították. A királyné lakosztályát érintetlen hagyták, csak fekete lepellel borították be. A kastély homlokzatán hatalmas fekete zászlók lengenek.

— **A bihari főispán gyásza.** Biharvármegye főispánját, Beöthy László doktort és családját súlyos csapás érte, apósa Balászházy Bertalan földbirtokos, megyebizottsági tag, 59 éves korában, Évklán meghalt. A köztisztelőben álló férfiu a vármegyének egyik vezéralakja, több humanus intézetnek tagja volt. Halálával gyászba borította a Balászházy, Beöthy és Szunyogh családokat. Temetése holnap délután lesz Henczidán.

— **Személyi hírek.** Vaszary Kolos biboros érsek hercegprímás titkárával, dr. Kohl Medárdal, tegnap este Bécsből Budapestre érkezett. — József főherceg és Klotild főhercegnő ma délután két óra tíz perczkor Bécsből Alcsuthra utaztak. Ugyancsak Bécsből utaztak el József Ágost főherceg és György bajor herceg Kis-Tapolcsányba.

— **Áttért katolikusok.** Ezelőtt tiz-tizenöt évvel bácskai és bánati magyarok sűrűn telepedtek át Szlavóniába, de az áttelepültek nagy része ott is megtartotta magyar anyanyelvét és csak alig tud horvátul. Az áttelepült magyarok épen ezért több ízben fordultak Strossmayer diakovári püspökhöz, hogy magyar papot adjon nekik, mert a horvát pap prédikációját nem értik. A püspök azonban, mint az ismert magyarfaló érzelmeitől várható volt, kérésüket nem teljesítette, sőt a kérelmezőket kereken elutasította. Maradék, szerémségyei község magyar lakosai tehát elhatározták, hogy kilépnek a római katolikus anyaszentegyház kebeléből és áttérnek a reformált vallásra. Az áttérés már régebben kezd

tét vette és eddig mintegy négyszáz lélek hagyta el a katolikus vallást.

— **Templomszentelés.** Dassewffy Sándor eszaki püspök ma szentelte fel Torontálmegye Ittebe községének díszes római katolikus templomát, amelyet Jenovay Imre földbirtokos és Demkó Pál országgyűlési képviselő építtetett. Az ünnepi beszédet Magyarai Pál személynári tanár mondotta.

— **Gyászunk napjairól.** Pompás negyedrétü füzet, tele képekkel, mondja el ezeket a gyásznapokat. Az első ilyen füzet, mely a királyné emlékének van szentelve. A gyász minden mozzanatát, a gyilkosság helyét, a hazahozatalt, a ravatalt, temetést, körülbelül 60 rajzban, fényképben mutatja be. A szép képeket kitűnő szöveg egészíti ki, mely nemcsak magát a gyász eseményt mondja el, de a királyné élete történetét is. Singer és Wolfner adta ki ezt az „Új idők” emlékfüzetét és az ára 25 krajczár.

— **Erdőégés.** A Miskolc mellett levő tölgyes és bükkös hegység — mint tudósítónk sürgönyzi — tegnap óta lángokban áll. A tűz hatalmas erővel terjed. A vágásokban felhalmozott tűzifa szintén a lángok martaléka lett. A hatóságok a községek lakosait az oltásra kirendelték, de eddig nem tudták lokalizálni a tüzet.

— **Részeg fővel.** Ruda-Bányácska zempléni megyei községben — mint sátoraljai helyi levelezőnk írja — részeg fővel nagy szerencsétlenséget okozott egy Hrius János nevű parasztagazda. Hrius egyik komájának halotti torán annyit italt szedett magába, hogy estefelé jóformán önmagával tehetetlen állapotban került haza. Otthon lámpát gyújtott és aztán az égő lámpával az istállóba ment. A részeg ember itt elesett, a lámpa felrobbant és felgyújtotta az istállóban felhalmozott gyúlékony anyagokat. A tűz rohamosan terjedt és rövid idő alatt négy lakóházat hamvasztott el a melléképületekkel együtt. A szerencsétlen ember kimenekült ugyan az égő istállóból, de látván gondatlansága következményeit, annyira megijedt, hogy a lakásán fölakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt.

— **Lukácsiu megint mozog.** A laczfalusi görög-katolikus lelkész, Lukácsiu László, nem fér a bőrében. Tegnapra, a görögök Kisasszony-napjára, harmadizban hirdetett már bucsut Laczfaluba, hogy az oláhságot fanatizálhassa. Lukácsiu fölöttes egyházi hatósága a bucsut most is betiltotta, de a magyarlaló pap mitsem törődött ezzel a tilalommal. A bucsut azonban ezuttal sem tarthatta meg, mert a hatóság rendelkezésére már előző napon egy csendőrhadnagy vezetése alatt negyven csendőrvonult a bucsu színhelyére, hogy az összegyülekező tömeget szétszassa. A bucsu napján a járási főszolgabíró is kiment Laczfaluba. A hatóságnak ezuttal nem sok dolga akadt, mert a nép még idején értesült a bucsu betiltásáról és így csak néhány vakbuzgó oláh indult utnak a bucsura. A falu határában aztán ezeket is szépen visszafordították a csendőrök. A laczfalusi pápa erre elhatározta, hogy másnap más községben tart istentiszteletet a fanatikussal köznéppel. Rendesen így szokta magát kárpótolni az elmaradt bucsukért, de ezuttal ezt a kárpótlást sem élvezhette, mert nem volt, aki hallgassa.

— **Gyilkosság antiszemitaizmusból.** Párisból írják a következő vadregényes sorokat: A francia antiszemita és nemzeti pártiak lázasan készülődtek, hogy az ugynevezett „tettek mezejére” jére lépjenek. Már régóta hirdetik, hogyha a revíziót megkezdik, a hadsereg és a haza becsületeért fegyverrel fognak harcolni. Fegyverek alatt dorongokat, töröket és botokat értenek és a haza védelmére orgyilkosságokat terveznek. Az antiszemitaizmusnak a Faubourg Montmartreen egy irodájuk van, melyben verbuválják az embereket, akik kiadott jelszóra majd megkezdik működésüket. Négy frankjával szerződtek ott egész Páris kétes existenciáit. Olyan emberek, akik már nagyobb büntényeket követtek el, csinos összegeket kapnak foglaló gyá-

nánt. Szándékában van az iroda vezetőségének, hogy a napokban néhány Drayfuspártit legyilkoljat. Olyan házakba, ahol zsidók laknak, betörést intéznek. A „haza védelmére” eddig már kétszáz embert fogadtak, de reménylik az intézők, hogy az utczán akció esetén csatlakoznak a csoportokhoz önkéntesek is. A menet majd végigvonul a boulevardokon, az intézők terve szerint. Fegyverül a „harcosok” dorongokat visznek magukkal. A nemzeti pártiak egy másik ilyen rablóhadjáralt is terveznek, amelynek vezetősége Barden Derouléde kezeiben van. A nemzeti párt egyrészt a Rue Saint-Honoré egy házában tartott ülésen Barden Derouléde kijelentette, hogy a szindikátus öt megkínálta a közvédelmi bizottság elnöki állásával, ha a revíziót nem ellenzi. Hazafiasága nem engedte meg, hogy ilyen áldozatok árán fogadjja el a megkínált polczot. Szükségesnek tartja, hogy a vezérkar néhány keményfejú tagját megleckéztessék. A rendőrségnek tudomására jutottak ezek a készülődések és már erélyes intézkedéseket is tettek, hogy a tervezett vérengzéseket megakadályozzák. Párisban reménylik, hogy a vezetők ellen szigorúan fog eljárni a rendőrség és a merényletek tervezőit a törvény alapján bünteti.

— **Egy város rémülete.** Selmeczbányán hetek óta nagy ijedelem van. Erre az adott okot, hogy a kincstár a városon kívül nagy dinamitkészletet tart az állami bányák robbantásaihoz. Midőn a dinamit megérkezik, fényes nappal egész társzekerekkel viszik végig az egész városban a sokszoros halált rejtő veszedelmes anyagot. A képviselőtestületben legközelebb meginterpellálják a polgármestert, lépjen közbe erélyesen, hogy a pánik megszűnjék.

— **Tizenötezer krajczár.** A ferenczvárosi plébánia-templom nemrég fölszentelt új keresztútjára, amelyet Kurtz Vilmos plébános kezdeményezésére közadakozásból építettek, összesen 1387 forint 79 krajczár gyűlt egybe. Az adományok között legérdekesebb volt a dohánygyári leányoké, akik a betfizetésük alkalmával százötven forintot szedtek össze egymás között két-három krajczáronként.

— **Elűnt hivatalnok.** Christe Lorántné, született Hlaván Katalin bejelentette a rendőrségnél, hogy Christe Loránt államépítészeti hivatalnok öt egy héttel ezelőtt felküldte Bécsbe, és amikor Budapestre visszajött, a Miksa-utca 4. szám alatt levő lakásukat üresen találta. Férje nyomtalanul eltűnt. Kapott később tőle levelet, amelyben azt írja, hogy többé nem látják egymást. Az eltűnt harmincnyéves volt, termete magas, sovány, arca hosszúságú, arczsine barna, pirosas, haja fekete, szeme kék, kicsiny, fekete bajusza van a fekete oldalszakált visel.

— **Erzsébet-templom.** Edelény község római katolikus egyháza egy templom építését tervezi már régibb idő óta. Az építést most már megkezdik és a templomot, mint azt az egyház népgyűlésén elhatározták, a királyné emléke iránti kegyelemből Erzsébet-templomnak nevezik el. Koburg Fülöp hercegnek, a templom kegyurának jóváhagyását a napokban kéri ki.

— **Egy középkori oltárgéza.** Thoročka y Viktor báró, Hódmezővásárhely főispánja annak idején beiktatásakor egész sereg gyökeres és üdvös reformot ígért a vásárhelyieknek. A törvényhatóság és a nagyközönség csak úgy uszott a boldogságtól: hála istennek, ha az adót nem engedik is el, de legalább lesz reform! És Thoročka y Viktor báró a tettek embere lévén, meg is kezdte ígérete beváltását. Kiadta szigorúan a rendeletet, hogy a város háza főkapuján csak az urakat bocsássák be, a többi tisztelt polgártárs menjen a kis kapun, a parasztnak az is jó, ne járjon ott, ahol a főispán jár.

— **Kukoricza-töréskor.** Varga Lajos ágyai munkásember néhány krajczár előleget kapott Kiss Ferencz községbírótól, akinek ajánlkozott a kukoricza-törésnél végzendő munkálatokra. A kukoricza-törés tegnap megkezdődött és a törvénybíró felszólította Vargát, hogy álljon munkába. Varga vonakodott és feléje sem nézett a munkának. A

bíró fia elment a lakására és ő is felszólította, hogy dolgozzék. Varga újra vonakodott és ezen a fiu annyira feldühödött, hogy egy kezétgyébe eső fejszével Vargát megölte. Önként jelentkezett a kis-jenői járásbírósnál, ahol letartóztatták.

— **Elmaradt tengerész-ünnepély.** A „Kaiser Karl VI.” új osztrák-magyar hadihajónak vízrebocsátása alkalmára október negyedikére tervezett ünnepség. Erzsébet királyné elhunytja miatt elmarad. A vízrebocsátás, pusztán a szolgálati szabályokban előírt szertartások mellett a szolgálatilag hivatott személyiségek jelenlétében történik meg.

— **Amerikai asszonyokról.** Nagyon érdekes statisztikát olvasunk amerikai lapokban arról, hogy miféle foglalkozás után néznek azok a kisasszonyok, akik egyetemet végeztek. Van Amerikában ezeknek a diplomás hölgyeknek egy egyesületük, amelybe kétezer tag iratkozott már be. Az egyesület körlevelet intézett a tagjaihoz, megkérdezték őket, hogy mi ezidőtájt a foglalkozásuk. A kétezer diplomás hölgy közül 451 válaszolt, amiből nagyon is világos, hogy legalább másfélszer szabadisztnak használja a diplomát és férjhez ment. A válaszoló 451 hölgy közül a legtöbb tanítónő, számszerint 169, 47-en könyvtárakban kaptak alkalmazást, 28 gyorsíró lett, 22 betegápoló, 19 pedig újságíró. Egy szóval van közöttük még: telegrafista, korrektor, csillagász, hirdetői ügynök és életbiztosítási ügynök. Ami az ekképp osztályozott hölgyek keresetét illeti, az általában meglehetősen jó. Vagy egyharmadrészként 2—300 márkát keres havonként, egyhatodik 100—200 márkát, egyhatodik 300—400-at és a harmadik harmad 400—800 márkát. Kettő van közöttük olyan, aki havonként 1200 márkát keres. De ezek nem a 19 újságíró közül valók.

— **Kézfogó.** Schwarcz Béla Kecskemétről, eljegyezte Steiner Juliska kisasszonyt Jász-Kerekegyháza.

— **Leégett község.** Szikszó, abauj-tornamegyeyi községben ma nagy tűz pusztított. Negyven ház a hozzátartozó melléképületekkel a lángok martalékává lett. Az oltást lehetetlenné tette az erős szél.

— **A lapunk mai számában közölt 16 árverési hirdetésre ezennel felhívjuk az érdeklődők figyelmét.**

Napirend.

Naptár: Péntek, szeptember 23. — Római kath.: Liniusz pp. — Protestáns: Thekla. — Görög-ország: (szeptember 11.) Teodora. — Zsidó: Tischri 7. — Nap kél 6 óra 33 perccel reggel. — Nyugszik: 6 óra 38 perccel. — Hold kél: d. u. 2 óra 13 perccel. — Nyugszik 10 óra 26 perccel este.

A miniszterelnök fogad délután 4—5-ig.
A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 ó.
A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
A főváros középítési bizottságának ülése d. u. 4 órakor az új városházán.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városházán.

Nemzeti múzeum: régiség tára, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi táral, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Az iparművészeti múzeum, nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.

Iparművészeti társulat kiállítás nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrassy-ut végén, látható reggel 9-től este 7 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek jegy 30 krajczár.

Rovargyűjtemény a nemzeti múzeumban nyitva 9—1-ig.

Az egyetemi fűvészker (Üllői-ut) nyitva reggel 7-től este 7-ig.

Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1-ig.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Kereskedelmi múzeum a városi geti iparcsarnokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

Deák-mauzóleum a kerepesi-úti temetőben nyitva este 5 óráig.

Az új országgház kupolacsarnoka megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépő díj mellett.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 2—5-ig.

A királyné életéből.

(A hegyek közt.)

Egy Ullmann nevű vezető, aki a királynét több ízben kalauzolta hegyi utjaiban, a következő levelet küldte egy bécsi lapnak Zell am Seeből:

„Én vezettem Erzsébet császárnét 1885-ben, augusztus 9-én, éjjel két óra tájban az 1935 méter magasságu Schmittenhöhe-re, s ezt az utat, amelyet hölgyek rendszerint négy óra alatt tesznek meg, ő felsége két egész és egy negyedóra alatt fejezte be. Utközben sok kérdést intézett hozzám a felsége asszony. A nép szokásairól, a község viszonyairól és sok más egyéb dologról. Reggel félhétkor indultunk vissza és nyolcz órakor már Zell am Seeben voltunk. Hazatérve, meghagyta a császárné udvarhölgyének, Majláth Sarolta grófnőnek, hogy írja be a könyvembe legmagasabb megelégedését. Néhány évvel később megint eljött ő felsége Zell am Seebe öt napra. Ekkor több kirándulást tervezett, a rossz időjárás azonban megakadályozta a kirándulások megtartását. Minden nap jelentkezniem kellett a császárnénál, s egy alkalommal tréfásan mondta:

— Kedves vezetőm, ha nem gondoskodik jó időjárásról, akkor elutazom innét.

A felséges asszony több ízben mondta, hogy ne szóljak kirándulásairól senkinek. Nemsokára ezután magát a császárt is vezettem két utra.

Az egyik kiránduláson így szólt hozzám ő felsége:

— Ugy-e, vezető, a császárné gyorsan megy fölfelé?

Mikor erre a kérdésre igennel feleltem, így szólt a császár:

— Igyekeztek a jövőben a császárné gyors járását megakadályozni, mert ő nem egészen egészséges.“

(A gyászinduló.)

Korábban történt, 1876. szeptember 10-én. A királyné yachtja horgonyt vetve állt a parton, a felséges asszony pedig a korláthoz támaszkodva állott, gondolatokba mélyedve. Egyszerre nagy hullámorlás támad: közeledett az alexandriai személynéljáró hajó. A nagy lármában kezdetben háborgatta a felséges asszonyt és a homlokához kapott. Mikor azonban a gőzről egy hevenyészett koporsót bocsátottak le egy csónakba, egyszerre megváltozott arcának kifejezése. A keskeny koporsó, amelyben egy asszony feküdt, megragadta a királyné figyelmét és élénk részvétellel kísérte a csónakra helyezést. Mikor a matrózok elkészültek munkájukkal, ő felsége gyászindulókat játszatott a yachton levő zenekarral, s mikor a csónak partot ért s a koporsót szárazföldre tették, a zenészek a „Gott erhaltet“ játszották a királyné parancsára.

(Az utolsó ut a Zugligetben.)

A Kárpát-egyesület központi turista-köre vasárnap kirándulást rendezett a budai hegyekbe, a királyné utolsó turista-utjának emlékhelyére. A kirándulók felkeresték a Fácán-t, Mátyás király kedvenc forrását: a Disznófó-t, a Tündérhegyet és az Erzsébet-ormot. Németh Ferencz fővárosi erdész és Neidenbach műkertész, a királyné múlt évi utikalauza érdekes történetet elevenített föl a királyné múlt őszi kirándulásáról.

A királyné egyedül haladva, az Erzsébet-ormorról éppen a Hagenmacher-féle parkhoz érkezett, mikor egy szakácsné jött vele szembe a villából.

— Kié az a nagy park és villa? — kérdezte a királyné.

— Egy molnármesteré — volt a válasz.

A királyné vidáman jegyezte meg.

— Akkor jól örült a molnár.

A királyné a Disznófó-forrás felé folytatta útját. Csakhamar a testőr is a szakácsnőhöz érkezett s megkérdezte, merre ment a királyné. A szakácsnő ámulva jelezte az irányt s megilletődve többször mondta, hogy ha ezt tudta volna, a királyné előtt, akit életében először látott, tédre borult volna.

Az időszámítás reformja.

A naptári időszámítás mélyen belelát a polgári életbe és éppen ezért kívánatos volna, hogy a különféle dátumok évről-évre ugyanarra a napra essenek. A sokféle társadalmi intézménynek, mint egyház, iskola, katonaság stb., mind külön éve van, amelynek első napja évről-évre a hét más-más napjára esik, holott igen jó volna, ha például az iskolai vagy katonai év mindenkor hétfői napon kezdődne.

A naptári időszámításnak azonban még más, fontosabb hiányai is vannak és ezek közt a legnagyobb az, hogy nem egységes az egész földkerekségen. Így például a görög-orthodox egyház az 1900. évet szökőévként veszi, míg a Gergely-féle naptár ebben az évben a szökő-napot elhagyja.

A két időszámítás között már eddig is tizenkét napi eltérés van, amely a 2300. évig tizenhat napra növekszik, úgy hogy az egyházi ünnepek, melyek a polgári és gazdasági év beosztásában oly fontos szerepet játszanak, a különböző országokban félhónapnál nagyobb különbséggel állnak be. A husvét ünnepe például, mely a napj-egyenlőség szerint igazodik, a Juliánus-naptár szerint teljesen hibás napokon ünnepelek.

A gregoriánus-naptár időszámításában is sok a hiba. Az ünnepek nem esnek meghatározott napokra, a téli és nyári félév nem egyenlő hosszú, a hónapok időtartama 28 és 31 nap között ingadozik, az ünnepek közül több munkanapra esik, a naptári dátumok évről-évre a hét más-más napjára esnek, ezek mind olyan hibák, melyek úgy a gregoriánus mint a görög-orthodox naptár egyeduralmát lehetetlenné teszik.

A csillagászok és más tudósok tehát arra törekednek, hogy egy egységes időszámítást fogadtassanak el az egész világon, amely egyszersmind megszüntesse az eddigi időszámítás hiányait. A tervezett egységes időszámításnak alapelvei a következők:

Hogy az év első napja a hétnek mindenkor ugyanarra a napjára, például vasárnapra essék, szükséges volna, hogy az év 365, illetve 366 napja pontosan beilleszthető legyen az 52 hétbe. Csak-hogy egy, illetve a szökőévben két nap mindig feleslegül maradjon. Ezt a felesleget úgy lehetne elhelyezni, hogy az év egy, vagy szökőévben két hetét nyolcz nappal állónak vennék. Ezáltal a naptári dátumok évről-évre a hétnek ugyanarra a napjára esnének és ekkor az ünnepeket is mindenkor vasárnapokra lehetne tenni. A tervezők szerint legcélszerűbb volna a karácsony előtti hetet nyolcz napra bővíteni. A karácsony természetesen vasárnapra esnék, mint ahogy a reá nyolcz napra beálló újév napja a vasárnapra esik. Szökőévben azonkívül június utolsó hetét kellene egy nappal megtoldani, úgy hogy akkor június is 31 nappal állana. Ez által az év is pontosabban felelhető volna; első fele 182 (szökő évben 183), második fele pedig 183 nappal állana.

Most az év első fele csak 181, illetve 182 nappal áll, míg második fele 184 nappal. Az új beosztás különösen kereskedőkre, általában üzletemberekre volna rendkívül előnyös. A hónapok 30 vagy 31 nappal állának.

Ennek a naptár-rendszernek életbeléptetésére oly év volna legalkalmasabb, amely a jelenlegi Gergely-féle naptár beosztása szerint is már vasárnapkal kezdődik, tehát például az 1899. év.

A két új köznap elnevezése bizonyára nem okozna nehézségeket.

A Budapesten a jövő héten összeülő nemzetközi csillagász-kongresszus bőven foglalkozik majd ezzel a világszerte nagy érdeklődést keltő kérdéssel.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Hegyi Aranka bucsuja. Holnap pénteken lép fel Hegyi Aranka a Népszínházban utóljára „A boszorkányvár“ Coralie szerepében. „A boszorkányvár“ 1890. október 3-án került először szíre a Népszínházban s a holnapi előadás lesz a 45-ik. Hegyi Aranka minden előadásban részt vett. Verus szerepét holnap Blaha Lujza fogja játszani.

* Az Operaház megnyitása. Az Operaház új szezonja ma este kezdődött meg a „Tannhäuser“-rel. Az előadásról általában kevés újat és kevés jót mondhatnánk. Larizza nem Tannhäuser. A pástorfiu szerepét ezuttal énekelte először Berts Mimi és szép, világos hangjával és intelligens előadásával kiérdemelte a csekély számú közönség rokonszenvét.

* Mariana. Echegaray színművében lépett föl ma először Márkus Emilia nyári szabadságideje után. Ma is teljes drámai erővel és megkapó indulattal játszott, de a Nemzeti Színházban divó avultas, pathetikus modorból, sajnos, a nagy és értékes tehetségek sem engednek egy jöttányit sem.

* Lovelace. A párisi „Théâtre de la République“-ben tegnapelőtt került először szíre Henri Hirschmannnak „Lovelace“ című új operája. A szöveglönyvet Paul de Chondens és Jules Barbier írták Richardson híres regényéből „Clarisse Harlow“-ból. A regény érdekes cselekményéből banális és unalmas négy felvonást tákolnak össze. Az új-donság zenéje a szövegnél jóval többet ér és ha eredetiséget, jellemzőképeséget és egységes felfogást hiába keresnénk is benne, egy csomó igen csinos, többnyire Massenet módjára megírt melódia dicséri Hirschmann dallamerejét. Az egész zenét bizonyos fiatalos, élénk vonás jellemzi. Lehetséges, hogy Hirschmann, aki eddig is néhány koncertdarabban és kisebb operával előnyösen tűnt fel, csakhamar erős támasza lesz a francia színpadi zenének.

* Országos Zeneakadémia. Az országos zeneakadémián ma délután volt a tanév ünnepies megnyitása. A növendékek és a teljes számban megjelent tanári testület előtt Mihailovich Ödön miniszteri tanácsos, intézeti igazgató meleg hangon emlékezett meg a királyné gyászos elhunytáról. Hasonló kifejezést adott az igazgató a nagy vesztéségen érzett fájdalmának a szeptember 12-én tartott tanári értekezleten. A rendes tanítás holnap reggel kezdődik. A félévi vizsgálatok egy héttig tartottak, melyeken több mint 200 növendék tett vizsgálatot, versenyezve a félévelért.

* Vendégszereplés. Patajné Vida Etelka, a eles hangversenyénekesnő, aki nemrégiben nagyobb művészi körutat tett és több vidéki színpadon is bemutatkozott, a városligeti színpadon fog fellépni a jövő héten. Kedden a „Nebántsvirág“-ban, szombaton a „Náni“-ban mutatja be magát a fővárosi közönségnek.

* Londoni szenzáció. A londoni Drury-Lane színházban egy minden ízében angolos darab került szíre a napokban. „A nagy rubint“ a czime és Raleigh és Hamilton urak vallják magukat szerzőinek. A modern technika összes vívmányait harciba viszik itt a siker érdekében: a színpadon sirnak és örülnek, csókolóznak és énekelnek, csatákat vívnak és bicikliznek. De nemcsak a színházi leltárnak e régi rekvizitumai szerepelnek e darabban, az est sikerét főként az az óriási lég-hajó biztosítja, amely a színpadról emelkedik fel büszkén az eget felé. A darabnak különben meséje is van. Egy nagy rubint csodás Odysseáját regéli el és az értékes drágaköveknél kívűl vannak a szenzációs drámának egyéb hősei is: egy tolvaj, egy cocotte és egy indus herceg. „A nagy rubint“-nak természetesen óriási sikere volt.

* Vidéki színeszet. Leopold Francziska, a debreczeni színtársulat széphangu koloraturénekesnője, 27-én Mármaros-Szigeten lép föl „Hoffmann meséi“-ben és 28-án a „Koldusdiák“-ban. — Komjátly társulata október elsején megy Mármaros-Szigetből Debreczenbe, ahol Leopold Francziska a „Hunyadi László“ Szilágyi Erzsébetjében fog bemutatkozni.

* Szezon-zárás Budán. A budai színpadon vasárnap délután félhét órakor mellett a „Hófésérke“ című tündérrege kerül szíre, este pedig rendes helyarákkal „Budavár bevételé.“ A második gyermekelőadás október 2-án lesz, amikor is délután a „Piroska és a farkas“ című mesedarabot adják félhét órakor mellett, este pedig „Éjjel az erdőn“ kerül szíre. Ez évad utolsó előadása október 3-án lesz a színpadon; ezen az estén a társulat a „Szökött katoná“ című népszínműben bucsuzik el a budai közönségtől.

* **Filharmoniai társaság.** A filharmoniai társaság választmánya Erkel Sándor elnöklése alatt ülést tartott, melyen Mészáros Imre alulnok szép szavakban emlékezett meg az országos gyászról. A királyné szobrára 100 koronát szavaztak meg.

Az új intendáns az Operában.

Keglevich István gróf intendáns ma délelőtt mutatkozott be az Operaház személyzetének. Ez alkalommal a színpadon összegyűltek az intézet összes tagjai, akik a közöttük megjelenő intendánst viharos éljenzéssel fogadták.

Ezután előlépett Káldy igazgató és néhány szívélyes szóval üdvözölte az intendánst régi jó ismerősei körében, akik nemcsak régi intendáns-sága idejéből, de egész élete működéséből ismerik azt a nagy művészi tudást és a művészetnek azt a forró szeretetét, mely őt lelkesíti. Ajánlja az Operaházat szíves figyelmébe. (Zajos éljenzés.)

Várady Sándor a művészek nevében üdvözi az intendánst. (Éljenzés.) Gamauf István titkár az Operaház nyugdíjintézete nevében köszönti Keglevich gróft. Keglevich gróf a szónokoknak röviden, de nagyon szívélyesen válaszolt.

Rámutatott arra, hogy amidőn először állott a színházak élére — amelyek rövid fennállásuk dacára a méltó helyet vívtak ki maguknak az európai kulturintézetek között és azt meg is tudták tartani — lehetett, különösen eleinte, némi habozás, némi bizonytalanság abban, amit cselekedett. De aki másodsor elfoglalja ezt a helyet, annak tisztában kell lennie azzal, jogosítva van-e ez a helyet elfoglalni és tisztában kell lennie ama feladatokkal is, melyeket maga elé kitűzött. Nem osztja azok nézetét, akik az intendánst fölöslegesnek tartják, mert csak azt a hasznát veszik, hogy szidhatják alulról is, felülről is. Azt hiszi, hogy az intendáns igen sokat tehet úgy az intézetek, mint egyes művészek érdekében, de erre csak akkor képes, ha előlegezik neki azt a bizalmat, melylyel őt támogatni kívánják. (Élénk helyeslés.) Amikor az intendánságot másodsor is elvállalta, erre legfőképpen az bírta, hogy első intendáns-sága idejében is tapasztalta, hogy bár gyakorta volt kénytelen egyes, olykor méltányos kívánalmakat is megtagadni, a bizalom iránta soha meg nem szűnt. S ezt annak tulajdonítja, hogy tudva soha igazságtalanságot senkivel szemben el nem követett és a művészet iránt mindig tényleg őszintén lelkesedett. Reméli, hogy azóta gyűjtött tapasztalatait jövőre jobban fogja frvnyesíthetni. Tagadhatatlan azonban, hogy a legutóbbi időkben némi, még pedig az intézetre kedvezőtlen hullámozás állott be a közönség körében, olyan, amelyet megszüntetni és a közönség rokonszenvét ismét, minél hamarabb visszahódítani feltétlenül szükséges. Egy kis jóakarattal, egy kis szerencsével ez kétségkívül sikerülni is fog. Annyit ígérhet, hogy a vezetőség a legteljesebb erejével fogja támogatni a művészeket. A nyugdíj-intézet iránt mindig a legjobb akarattal viseltetett s annak fejlődéséhez a legszívesebben fog teljes erejével hozzájárulni. (Hosszas, zajos éljenzés.)

Ezután Káldy igazgató bemutatta Keglevich grófnak azokat, akik első intendáns-sága óta lettek az Operaház tagjaivá.

FŐVÁROS.

(Szenzáció a fővárosnál.) A közbizonyi laposdűlői tűzérkaszánya építésén 330.343 forint 10 krajczárt megta karította k. Szinte hihetetlennek látszik, de igaz és annál meglepőbb dolog, mert páratlan a főváros legújabb történetében. A kaszánya harminczhárom épülethől áll s amint a királyi mondotta, a monarchia legszebb kaszánya. Az örvendetes körülménynek van egy tanulsága is, az, hogy a hivatalos szakferfiak értenek a költségvetés készítéséhez.

(Az elhullott állatok értékesítése.) A főváros olyan intézetet tervez, amelyben a gyepmesteri terepre kerülő állatokat ipari célokra értékesítheti. Ezen, ugynevezett thermochemiai intézet már Ham-

burgban és Münchenben is van és évenként szép jövedelmet hoz a városnak. A telep az illatos-árok mellett lesz és felszereléssel együtt 147.000 forintba kerül.

(Özvegyek és árvák alapítványa.) A székes fővárosi tisztviselők és szolgák szegénysorsu özvegyei és árvái számára a meghaldogult Rókk Szilárd nagy alapítványt tett. Ennek az alapítványnak rendelkezésre álló kamatait az idén családonként száz forintjával fogják kiosztani. Akik erre a pénzre jogot formálnak, bélyegtelen kérvényekkel szeptember 30-ig folyamodhatnak.

A múlt hónap.

A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta rendes havi ülését, amelyet a múlt hétről az országos gyász miatt el kellett halasztania.

Beszámoltak az egyes közigazgatási fórumok a múlt hónap történetének nevezetesebb mozzanataival s végezték valamennyien a jelentést azzal, hogy — rendben volt minden.

(A főkapitány jelentése.)

A főkapitányság jelentése szerint a rendőrség tudomására jutott bűncselekmények közül 833 esetben fejezték be a rendőri eljárást. Ezek közül az ember élete és testi épsége ellen 161 esetben történt, melyek közül a következők érdemelnek említést: Múlt hó 9-én egy pékségdél gyilkossági szándékból rálőtt a feleségére, mivel ez nem akart vele élni. Az asszonyt, akinek sérülése nem volt veszélyes, kórházi ápolás alá vették, a férj ellen pedig, szabadlábban hagyása mellett folytatott nyomozat iratait áttették az ügyészséghez. Augusztus 11-én egy aranyművessegéd szerelemfáltásból le akarta löni egy vendéglős leányát. A lövés következtében a leány életveszélyes sérülést szenvedett. A tettes elfogatván, az ügyészséghez kísérték. Ugyanezen a napon egy cselédleányt is elfogtak, aki két éves gyermekét a Dunába dobta. Augusztus 21-én Kőbányán egy napszámos egyik ismerősének a lakásán éjjeli szállást kért, s éjnek idején ismerőse feleségét baltával agyon akarta ütni. Hét csapást mért az asszonyra s a szekrényeket feltörve, onnan tizenhét forintnyi készpénzt s egyéb ingóságokat magához véve, eltávozott. A tettest még aznap elfogták. Az asszony felépült, a tettest az ügyészséghez vitték. Két szerelmi gyilkosság és öngyilkosság történt még. Egy bádogossegéd s egy kórházi ápolónő közös elhatározással előbb mérget ittak, majd a férfi a nőt, s önmagát agyonlőtte. A másik esetben egy lakatoslegény négyszer rálőtt a 11 év óta vele élt kedvesére s aztán önmagát lölte agyon. A nő felépült. Augusztus 26-án egy akácza-utcai rosszhírű leány ellen követett el rablógyilkossági kísérletet egy csavargó. Alkalmos pillanatban nyakát a leánynak el akarta vágni, de csak könnyebb sebet ejtett rajta, mert a nőnek elég ereje volt támadóját lelőni magáról. A dulakodás közben a lámpa feldől, tűz támadt s ebben a zürzavarban a csavargó magához véve a nő négy forintnyi pénzét, megugrott. A kora reggeli órákban már kézrekerült.

A vagyon elleni bűncselekmények száma 628 volt, melyek közül 486 lopási eset volt, melyből 175 esetben 10 forinton alul, 83 esetben pedig 20 forinton alul volt a kár. A vagyon elleni bűncselekmények közül említésre méltó, hogy a nyár folyamán az üresen hagyott lakásokba történt benyitások tettesei kézrekerültek. Három lakatoslegény mintegy 25 ily nyitást követett el. Az ügyészségnél vannak. A főkapitány utal arra a felületes felügyeletre, melyet a bérházak házmesterei gyakorolnak. Néha napok, sőt hetek után derül ki a nyitás s így a rendőrség nem képes a lakásfelnyitások számát apasztani.

A Csömöri-úton is feltörték egy órásbeltet, ahonnan 3000 forint értékű árut vittek el. Ebben az ügyben a nyomozás még folyamatban van.

A bíróságok elbírálása alá eső bűncselekmények miatt 300-an voltak letartóztatva. A tolonczügyosztályban 2104 ember került elbánás alá. Kihágásért be volt zárva 1247.

A bizottság a jelentést megjegyzés nélkül tudomásul vette.

(Közegészség.)

Schermann Adolf dr. tiszti főorvos jelentése szerint a székes főváros közegészségi állapota a múlt hónapban eléggé kedvező volt. A leventeragályos betegségek száma 263-al apadt, még pedig a kanyaró 209, a vörheny 22 s a difteritisz 10 esettel. — Élve született augusztus hónapban 1819; meghalt 1117 s így a születések száma 702-vel több.

(Az adóhivatal.)

Tabódy József királyi adófelügyelő jelentette, hogy egyenes adóban az állampénztárnál 1,244,207 forint 32 krajczárt fizettek be, 8588 forinttal többet, mint a múlt év augusztus havában, a székes fővárosi adópénztárnál a múlt hónapban 2,207,675 forint 41 krajczár folyt be, tavaly augusztusban pedig 2,130,644 forint volt a bevétel; tehát 77,031 forint 41 krajczárral több, mint 1897-ben. Bélyeg- és jogilletők címzeten tetemesen kisebb összeg folyt be a múlt hónapban, mint tavaly augusztusban; tavaly ugyanis 654,690 forint 19 krajczár volt az eredmény, míg az idén csak 547,902 forint 01 krajczár.

VIDÉK.

* (Pozsony deficiáltja.) Kellemetlen meglepés érte ma a pozsonyiakat. A városi főszámvevő ugyanis ma készült el a törvényhatóság jövő évi költségvetésének összeállításával, mely 204,260 forint deficizzal záródik, ami az eddigi 28 százalékos községi pótdadónak 41 százalékra való fölemelését vonja maga után. A kiadások nagy emelkedését főleg a nagyobb arányú kövezési munkálatok okozzák. A képviselőtestület izgatottan várja a legközelebbi közgyűlést, mely a költségelirányzat végleges megállapítására van hivatva.

* (Szabolcavármegye virilistái.) Szabolcavármegye virilistáinak névsorát most állította össze az igazoló választmány. Az összeállított névsor szerint ezer forintnál több adót fizetnek a következők:

Gróf Dessewffy Miklós venceselli birtokos 22,830 frt, gróf Dessewffy Dénes királytelki birtokos 14,422 frt, gróf Forgách László mándoki birtokos 7875 frt, gróf Dessewffy Aurél szentmihályi birtokos 6822 frt, gróf Dessewffy Alajos királytelki birtokos 4143 frt, gróf Dessewffy Béla királytelki birtokos 4143 frt, Reismann Hermann kisvárdai kereskedő 3262 frt, gróf Pongrácz Jenő bashalmi birtokos 2825 frt, Patay József báji birtokos 2757 frt, Csillag Béla ujfehértői birtó 2592 frt, Horvay Ágoston k-apáthi birtokos 2556 frt, Kornis Ferencz t.-búdi birtokos 2555 frt, Haas Ignác venceselli birtó 2324 frt, Vay Ádám gróf vajai birtokos 2259 frt, Mandel Eduárd nyirbátori birtokos 2101 frt, Leveleki Márton leveleki birtokos 2046 frt, Leveleki Májor bogdányi birtokos 2027 frt, Hrabovszky Guidó kisvárdai birtokos 1995 frt, Bekény Péter t.-búdi birtokos 1976 frt, Mandel József nyirbátori birtokos 1884 frt, Liptay Béla jékei birtokos 1813 frt, Feldheim Emánuel nyiregyházi birtokos 1594 frt, Gröber József t.-polgári birtó 1582 frt, Vay Arnold báró t.-lőki birtokos 1485 frt, Oláh József t.-búdi birtokos 1415 frt, Leveleki Armin leveleki birtokos 1412 frt, Friss Hermann ajaki birtó 1369 frt, Rézler György kisvárdai birtokos 1286 frt, id. Bodnár István nyiregyházi ügyvéd 1285 frt, Geneszy Béla balkányi birtokos 1270 frt, Horváth Ferencz báró papi birtokos 1210 frt, Klár Dávid téthi birtokos 1209 frt, Boschán Jakab ibrányi birtó 1149 frt, Klár Gusztáv orosi birtó 1142 frt, Weisz Lipót szakolyi birtokos 1131 frt, Bogáthy J. bogáti birt. 1129 frt, Schreiber Hermann pocs-petrii birtokos 1108 frt, Herczfelder Zsigmond kótaji birtó 1059 frt, Fried Ignác kisvárdai birtokos 1064 frt, Geneszy Albert kisléai birtokos 1057 frt, Hortstein Lipót t.-dadi birtokos 1050 frt, Fried Aurél karászi birtó 1026 frt, Edelstein Aladár t.-kenézi birtó 1024 frt, Kállay András halászi birtokos 1011 frt, Vuckermann Gusztáv lövői birtokos 1000 forint.

* (A tiszáninneni evangélikus református egyházkerület) Jánosiban tartotta közgyűlését. Kun Bertalan püspököt Nyáry Sándor három főgondnok üdvözölte. Tekintettel az országos gyászra, a dalárda gyászátalos lobogók alatt sorakozott, ugyanott be a nagyvárú vendégsereg a városba. A templomban 15 lelkész és 3 esperest avattak fel. A felavatandó lelkészek egyike, Janka Károly székfoglalójában a vallástalanság következményeire utalt, beleszöve szerencsétlen királyi nék gyászos végzetét is. Majd Kun Bertalan mondott gyönyörű imát a királynéért. A nyolczvanhárom éves ősz főpásztor szavai mindenkit könyekre fakasztott. Azután felavatta a lelkészeket és az espereseket. Az Erzsébet-szoborra 100 forintot ajánlott fel a közgyűlés. A közeledő pohárköszöntőket nem mondtak.

* (Egyházkerületi közgyűlés.) A Dunántúli evangélikus-református egyházkerület közgyűlése Pápán ma kezdődött. A gyűlést Antal Gábor püspök imája nyitotta meg. Tiszta Kálmán a napi-

rend előtt fölemlítette azt a nagy veszteséget, amely a magyar nemzetet a királyné elhunytával érte. Indítványozta, hogy az egyházkerület a király előtt részvétét felirattal tolmácsolja és hogy a pápai leánynevelő intézetben egy szegény árvaleány évdiójának lefizetésére „Erzsébet királyné alap” ezímen alapítványt létesítsenek s az alapítvány adományozásakor minden évben a növendékek előtt az elhunyt királyné emlékbeszédét tartsanak. A gyűlés mind a két indítványt egyhangú helyesléssel fogadta s Tisza Kálmán nyomban kibocsátotta az aláírási ívet és az aláírástól kétszáz forinttal kezdte meg. Darányi Ignác 150, Nyáry Béla báró 100, Antal Gábor, Csorba Ede, Gelléri Szabó János és Kenessey Miklós 50-50 forintot írt alá. Ezután a szokásos alakulás történt meg, mely alkalommal Gelléri Szabó János az egyházkerület újonnan választott tanácsbírája tette le a hivatalos esküt.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Börtönre ítélt ezredorvos.** A temesvári katonai törvényszék ma hirdette ki Raáb Gyula dr., nagyváradi ezredorvos ismert katonaszabadítási pörében az ítéletet, mely az ezredorvost két évi börtönnel, katonai rangjának és orvosi oklevelének elvesztésével sújtja. Raáb Gyula dr. évek hossza során át üzte a katonaszabadítást, míg végre a legutolsó alkalommal rajtavesztett büns manipulációján. A tárgyalás folyamán számos esetet bizonyítottak reá. A súlyos ítéletet is ezzel indokolják. Az ítéletet felsőbb helyen megerősítették, Raabot a wöllersdorfi katonai fegyházba szállították.

— **Hajtóvadászat.** Három évvel ezelőtt, hideg téli időben, néhány kereskedő vadászatra indult a mogyoródi határba. Ebek helyett egy pár parasztembert fogadtak fel, hogy verjék fel a vadat a sűrűből. A szegény emberek beleizzadtak a munkába, de hasztalan, mert az egész környéken nem mutatkozott egy négylabu, amelyet célba lehetett venni. A vadászok türelmetlenkedtek s szidták a hajtók ügyetlenségét. Végre másfél órai várakozás után megcsörrent a bozót s a tisztáson egy nyul szökésként keresztül. De — hogy történt, hogyan nem — az egyik hajtónak, Sinkó Mihálynak aluszékonysága ezt a zsákmányt is elszalasztotta a vadászok keze elől. Radánovics Isza, az egyik vadász hiába kiáltozott Sinkóra, hogy:

— Gyorsabban! Gyorsabban! Ki a körből!

A hajtó nem hallotta a kiáltozást s a nyul vígan szökött tovább üldözői elől. Radánovics annyira felbőszült a zsákmány elszalasztásán, hogy az ügyetlen hajtóra fogta a puskáját s rálőtte a töltesét. A lövés hat sebet ütött a szerencsétlen hajtó testén, de szerencsére egyik sem volt halálos.

Radánovicsot szándékos emberölés kísérlete miatt ma vonta felelősségre a pestvidéki királyi törvényszék, amely előtt a vádlott tagadta, hogy a lövés tőle eredt volna.

Geguss Gusztáv dr. királyi ügyész vádbeszéde és a védelem előterjesztése után a törvényszék Radánovicsot csak súlyos testi sértésben mondta ki bűnösnek s a számos enyhítőkörülmények figyelembe vételével egy havi fegyházra és husz forint pénzbüntetésre ítélte a vádlottat. Az ítélet ellen valamennyi fél felebbezett.

— **Orgazda czirkuszholgy.** A Wulff-czirkusz egyik fiatal csinos tagja, Ugrik Róza kötélánczosnő (nomen est omen!) orgazdaság vádjá miatt állott ma a nagykanizsai törvényszék előtt. Stöger Salamonné csáktornyai lakos ugyanis azzal vádolta, hogy a Richter-féle czirkusz egyik tagjától, Roschaut Antaltól olyan tárgyakat fogadott el, melyeket ez a panaszosztól lopott. Roschaut hat havi börtönt kapott és azt le is ülte már, Ugrik Róza azonban a múlt szeptemberben tartott tárgyaláson nem jelent meg, mert tartózkodási helyét nem ismerték és így nem tudták megidézni. A köröztetés során a budapesti rendőrség kinyomozta, letartóztatta és átkísértette a nagykanizsai törvényszékhez. A törvényszék Ugrik Rózát orgazdaság miatt tízennégy napi fegyházra ítélte, mit a vizsgálói fogság által kitöltöttnek vett.

A halott becsülete.

(Esküdtszéki tárgyalás.)

Tavaly nyáron Kelen József dr. orvos, a nyolczadik kerület egyik tisztelt, nagytudásu orvosa, hirtelen meghalt. Mörög ölte meg a közbecsülésben állott agg orvost, csak azt nem tudták eleinte, hogy véletlenül, avagy szándékosan vette-e be a morfiomot, mely életét kioltotta. Csakhamar kiderült azonban, hogy Kelent az a súlyos gyanúsítás kergette a halálba, amelylyel őt szóval és írásban Istóczy Győző volt országgyűlési képviselő illette, akinek háziorsosa volt. Az történt ugyanis, hogy Istóczy fia, Imre, meghalt tüdőbajban s az apa fia haláláért az orvost hibáztatta. Tette pedig ezt a legbántóbb formákban.

Először is azon kezdette Istóczy, hogy odaírta a gyászjelentésre, hogy fiát Kelen dr. kezelte. Azután a szaklapja, a „Jogi és Közgazdasági Utmutató” élére a következő sorokat nyomatta:

„Apai szívem fájó sajnása lehetetlené teszi ma még rám nézve, hogy pótolhatlan veszteséggem s ennek okát hosszasan megírjam. Azért csakis annyit jelzek ma, hogy a körülményektől s további elhatározásomtól fog függeni az, hogy a diagnózist teljesen elhibáztott s a kór mibenlétét negyedfél éven át mindvégig fel nem ismert s ennélfogva elejétől fogva teljesen ferde gyógymódot alkalmazott kezelőorvos ellen... a megfelelő lépéseket megteszem-e vagy sem. Egyébiránt is az ily természetű cselekmények miatt az eljárás hivatalból teendő folyamatba.”

Ez a kiméletlen támadás arra indította a jóhírére féltékeny orvost, hogy mérget ivott. És mikor Kelent már elföldelték, Istóczy szükségesnek tartotta „A házi orvos halála” czimmel még egy cikket írni, amelyben annak a gyanúsításnak engedett tért, mintha a zsidók Kelen dr.-t megvesztegették azért, hogy engedje az egykori antiszemita képviselő fiát elpusztulni. A cikk e része így hangzik:

„Én nem akarom ezzel azt mondani, hogy Kelen dr.-t a zsidók megvesztegették, hogy a tüdőbajjoktól eddig teljesen mentes volt családomban körében mesterségesen tüdőgümö-bacillus-tenyésztést létesítve, ez uton magammal együtt egész családomat kiirtsa. De tekintve azon minden életviszonylatot, higany módjára átljáró szégyenletes zsidó uralmat, mely alatt Magyarországon nyögünk s amely mellett csak páriaszámba jönnek azok a magyarok is, akik ezen uralomnak terület-fejlet nem hajtának, azon uralomnak a nyomása alatt a legerősebb ember akaratereje is megtörlődik, vagy megbénulhat s oly forgatagba engedi önkéntelenül is és észrevétlenül sodortatni magát, amelyből való rettenetes felocsudás után nem marad hátra részére más, mint a piszotly, vagy a méreg pohár.”

Az öngyilkossá lett orvos fia, Kelen Béla dr., atyja becsületének védelmében e cikkek miatt sajtópört indított Istóczy ellen. A támadásokért az esküdtéktől kér elégtételt az elhunyt hátramaradott családjának. Az érdekes sajtópörben mára tüntek ki a tárgyalást, amelyre a fiatal Kelen vagy nyolcz orvosprofesszor és más tanuk, Istóczy pedig szintén több tanunak a beidézését kérte.

A tárgyaláson Zsitvay Leó elnököt, szavazók voltak: Cs. Cs. Kálmán és Madarassy Béla bírák, jegyző Krenedics Gyula. A panaszos Kelen-család képviselőjében Nagy Dezső dr. ügyvéd jelent meg, Istóczy Győző vádlott pedig kijelentette, hogy noha első sorban maga védi magát, segítő-védőül elhozta magával Szendrey Gerzson ügyvédet.

Az esküdtszék tagjai lettek:

Eleőd Aladár, Hochhalt Ferencz dr., Bíró Zsigmond, Schomann Antal, Borbás Vincze dr., Pórszász Gyula, Ágotha Imre, Szadovszky József dr., Püspöky Emil, Bajer László, Arató Gyula, Csillag Gyula dr. rendes, és ifju Adám Károly, Heinrich Kálmán dr. póttagok.

Mire az esküdtszék így megalakult, a terem szagúlig megtelt hallgatósággal. Zsitvay elnök előszóltotta a vádlottat.

- Mi a neve?
- Istóczy Győző.
- Hol született?
- A vasmezei Szent-Kereszten.

- Hány éves?
- Ötvenhat.
- Vallása?
- Római katolikus.
- Nős?
- Igen és családos.
- Hány gyermeke van?
- Még öt.
- Vagyona?
- Van vagyonom, tőkém.
- Volt-e büntetve?
- Párba jért, de büntetésemet ő felsége kegyelmesen elengedte.

Most felolvasták a vádlevelet, amelyből kitűnik, hogy Istóczy lapja szerkesztői üzenetei közt is kiírta, hogy fia gyógykezelő orvosa, Kelen József dr. volt. Közli aztán ugyancsak azt, hogy a gondatlan emberölésért csak három évi fegyház jár, de ha az orvos szándékosan úgy kezeli betegét, hogy az meghaljon, a büntető törvény 270. szakasza alá esik s ezért — halál büntetés jár.

— Különbön — mondja egy másik szerkesztői üzenet — majd kinyomozzuk, hogy vajjon Kelen dr. ur vom Haus aus keresztes ny-e?

Az elnök közli az esküdtékekkel, hogy holtak becsülete érdekében is folyhat a büntető törvénykönyv 273. szakasza szerint eljárás, de a panaszt csupán a meghaltak fia, szülője vagy házastársa emelheti. Konstatálja, hogy Kelen József dr. 1897. augusztus 26-án csakugyan meghalt s hogy Kelen Béla dr., a panasz beadója, fia az elhaltak.

Istóczy: Tartozom kijelenteni, meggyőződtem utóbb, hogy Kelen soha sem volt zsidó.

Hosszan akar ezután még az egyes vádpontokról nyilatkozni, de az elnök félbeszakítja:

— Most, kérem, csak a vádlevélre tehet észrevételeket. A többi a védelemre tartozik.

Istóczy: Nem követtem el sem rágalmozást, sem becsületsértést s amit állítottam, azt be is fogom bizonyítani.

— Ezt tessék majd később, — szól ismét az elnök, mire fölolvassák az inkriminált sajtóközleményeket, amivel meglehetősen sok idő telt el.

Most a bizonyító eljárás első része, a szerzőség kérdésének tisztázása következett.

— Én irtam a cikketeket, felelte Istóczy dr. röviden.

A bizonyítást a panaszos megengedte, a vádlott pedig kívánta már a vizsgálat során. Nagy dr. újból hangsúlyozza, hogy mindent bizonyítani enged, sőt kívánja a bizonyítást, hogy annak a halottnak emléke tisztán álljon, ugyanilyen tisztá volt az élőknek jelleme. Istóczy felsorolja azokat a paragrafusokat, amelyek alapján neki joga van bizonyítással élni. Első sorban igazolni fogja, hogy Kelen dr. tudta, hogy a fia tüdőbajos volt s ezt előtte elhallgatta. Pedig ha tudja ő fiát klimatikus gyógyhelyre küldi s az ő gondatlansága, hanyagsága nem okozza a fia halálát.

— A házi orvos halála című cikketemet pedig — folytatja Istóczy — azért irtam, mert amikor Kelen dr. megmérgezte magát, majdnem az összes lapok megtámadtak engem. Jogos magánérdekem volt tehát az, hogy a cikket megirtam.

Kijelentem továbbá, hogy Kelen dr. családja ellen, mert ő négy éven át elhallgatta fiam tüdővésztes állapotát, ha valaha én tüdőbajba esem majd, kártérítési jogomat fenntartom. Végül mert a bíróság megtagadta Römpler dr. görbersdorfi orvos beidézését, azért, mert ő külföldi szakértő, semmi ségi panaszt jelentek be.

— Azt majd csak a véghatározat után tessék!

— Jelezni már ilyenkor is szokás...

— Rossz szokás! (Derűtség.)

Miután Istóczy a családja tagjai kihallgatását kéri még, így szól:

— Végül sajnálom, hogy nem méltóztatott elrendelni Drumont urnak, a párisi „Libre Parole” szerkesztőjének a kihallgatását, aki itt a zsidók felől nyilatkozott volna...

Nagy Dezső dr. nem ellenzi a családnak ki hallgatását, noha ezek mindig a vádlott körül tartózkodván, az ő befolyása alatt állanak. Az ellen sincs kifogása, hogy Angyán dr. szakértőként szerepeljen. De akkor a tanár mindig jelen legyen a tárgyaláson.

A bíróság visszavonult tanácskozni Istóczy elterjesztései felett, amelyek ma is abban domborodnak ki, hogy Kelen dr. az ő fiát meggyilkolta. A bíróság elő került ezáltal Istóczynek egy régebbi beadványa is, amelyben kijelenti, hogy Kelenék ellen annál nagyobb lesz a kártérítési követelése, mert ha életben marad a fia, belőle miniszter lett volna! . . .

Tanácskozása után a törvényszék úgy határozott, hogy a bizonyítást megengedi, a beidéztet tanukat kihallgatja s az okiratok bizalmas darabjait is felolvassák. Először a tanukat szólítják be.

Az erkölcsi tanuk: Korányi Frigyes dr. orvos professzor, Scherman Adolf dr. fővárosi tiszti főorvos és Hanvai Sándor kerületi előjáró az elhunyt Kelen drt tisztelgetően álló, a becsülést megérdemlő férfinak s lelkiismeretes orvosnak ismerék, aki ellen panasz sohasem volt.

Nagy dr.: Érzékeny kedélyű ember volt Kelen dr.?

Hanvai előjáró: Finom modoru férfi, természetére nézve bánatos.

Kéti Károly dr. egyetemi tanár néhány hónappal a halála előtt látta Istóczy fiát, aki mellé konziliumra hívták. A bajt akkor tüdővérzésnek ismerték fel.

Elnök: Tudott erről Kelen orvos?

— Tudott, de a vérzést ő szivbajnak is tulajdonította.

— Szokás-e a szülők előtt elhallgatni a bajt?

— Ez bizonyos fokig szokás, de mindenestre a körülményektől függ.

Istóczy: Igaz-e, hogy megállapították Kelen dr.-ral, hogy fiam tuberkulózisban szenved?

Kéti dr.: Csak azt, hogy a tüdőből jó a vér.

— De szervi szivbaja nem volt?

— Nem.

— Miután nem szivbaja, de tüdővérsze volt fiamnak, miért nem közölte ezt tanár ur velünk?

— Tüdővérzés nem lévén akkor konstatálható, nem mondhattam.

— A tanár ur nem volt őszinte — ez is oka volt a szerencsétlenségnek.

— Ezért rendreutasítom!

— Bocsánat . . .

— Már eddig is sok elnézéssel voltam s másként bánnék vele, ha nem fél, de ügyvédként szerepelne itt.

Müller Kálmán dr. professzor tíz nappal a halál előtt volt Istóczyéknál, mikor a fia visszajött volt Görbersdorfból. Az ifjut tüdővérzésnek találta és 1897. június 16-án meghalt. Lehetséges, hogy márcziusban még nem lehetett megállapítani a vérzés következményeit.

Nagy dr.: Nem kérte-e Istóczy tanár ur kritikáját a Kelen gyógymódjára nézve?

— Szóba hozta, de mi erre nem éreztük magunkat hivatva.

— És milyennek találták azt?

— Részünkről kifogástalannak.

Hochhalt Károly dr. kórházi főorvos szintén részt vett Müllerrel a június 6-iki orvosi tanácskozáson, melyet a Császárfürdőben tartottak. Tüdőroncsolás tünetei nem voltak. A tüdővérzés esetleg még csak valami edényrepedést jelent.

Istóczy: Helyesen vagy helytelenül járt-e el Kelen, hogy nem szólt nekünk?

— Ez pszichikus momentumoktól függ.

De mégis?

— Erre nem felelhetek.

Elnök: Nem is tartozik.

— Nem tehetem, mert nem ismerem az előzményeket.

— Már a ragály miatt nem kellett volna-e neki szólnia?

— Nem, mert a kórházban, még Párisban is együtt vannak a tüdőbajosok a többi betegekkel. Aztán együtt esznek velük akár az egészségesek is.

Jendrassik Ernő dr. egyetemi tanár is jelen volt a konziliumon. Istóczy fia előhaladott tüdővérzéses állapotban volt, s az eset szerinte igen gyorsan lefolyó volt.

— Lehetett-e 3—4 év előtt tudni, hogy a fiatal ember tüdővérzéses?

— Ha vérzései voltak, ez abba az irányba tereli a figyelmet, hogy valami tüdőbaj lehet jelen.

— Tudhatta a kezelőorvos a tüdővérzés után, hogy tüdővérzéses?

— Nem, mert ép a gyermekeknél ez gyakori s szépen kigyógyulnak belőle. A fiatal emberek, ha csak valami testi defektus nincs, kigyógyulnak.

— Elhallgathatta-e eszerint Kelen dr. azt, hogy a beteg tüdővérzéses?

— Hát nem kell mindjárt izgatni a hozzátartozókat, különösen azt, ki oly ingerlékeny, mint ez esetben Istóczy ur, az apa.

Nagy dr.: Kell-e elkülöníteni a gyermeket a többi családtagoktól?

— Határozottan nem; erre csak akkor van szükség, ha már bacillus van jelen.

Az éjjeli tárgyalás.

Kétórás vacsora-szünet után a tárgyalás kevéssel tíz óra előtt kezdődött újra. Először is kihallgatták Barkóczy Károly gyógyszerészt, akitől a gyógyszereket vásárolták és Barkóczy két segédjét. Lényegtelen vallomásuk után Rémi Róbert kihallgatása következett, amely meglehetősen izgalmas volt.

Elnök: Ismerte ön dr. Kelent?

Tanu: Ismertem, jó barátom volt és igen derék uriember.

Elnök: Ismeri Istóczyt?

Tanu: Nem! Sohasem láttam.

Elnök: Hírből sem ismeri?

Tanu: Oh — igen! (Nagy derűltség.)

Elnök: Mit hallott róla?

Tanu: Hög antiszemita képviselő.

Elnök: Arról van szó, hogy Kelen dr.-t a józsefvárosi körben befolyásolták Istóczy fiának gyógyításában. Azt akarták volna, hogy előbb puhítsa meg Istóczyt fia halálával, aztán pusztítsa el az egész családot.

Tanu: Én rá nem célozok? (Odamegy az elnöki emelvényhez.) Aljas rágalom, gyalázatos koholmány, aljas czélzattal! Bocsásson meg, elnök ur, hogy nagy fölindulásomban ilyen szavakat használtam.

Elnök: Megbocsátok. Kijelenti tehát, hogy a gyanúsítást visszautasítja?

Tanu: A legnagyobb indignációval visszautasítom!

Elnök (Istóczyhoz): Van megjegyzése a tanu ur vallomására!

Istóczy: Nincs. Nem is hívtam őt, hanem Kelen Béla. (Kelenhez.) Ön is gyakran megfordult a józsefvárosi körben, különösen a zsidók közt. Nem hallott olyan szándékokról, amilyenekről az előbb az elnök ur beszélt? Megjegyzem, hogy nem Rémi-re gondolok.

Rémi: Ki is kérném!

Istóczy (Rémihez): Ugy gondolom, hogy nem hallott-e azokról a körben?

Rémi: Mi ott városi ügyekről és politikáról szoktunk tanácskozni, nem gyilkosságokról.

Istóczy: Nem is önre gondoltam. Ön becsületes római katolikus?

Rémi: És ha zsidó volnék?

Következik Hübös Károly takarékpénztári igazgató vallomása, majd Janky Károly dr. piarista gimnáziumi igazgatóé.

Janky igazgatótól, aki reverendában jelent meg, azt kérdezi az elnök:

— Milyen vallású?

— Római katolikus.

— Nős?

Erre már nem is felelt az öreg főtitkarelendő ur. Utána Maywald piarista-tanárt hallgatták ki. Az igazgató és a tanár elmondták, hogy az Istóczy fiut mindig betegesnek ismerték. Végül még Istóczyt, két nővérét és a szobalányát is kihallgatták. Erre az elnök kijelentette, hogy a bizonyítási eljárás be van fejezve s a tárgyalást tizenöt órára felfüggesztette.

Az ítélet.

Hajnali három órakor fejezték be a felek a perbeszédet s már erősen szürkült a hajnal, mikor az esküdtszék ítélezésre visszavonult.

Fél négy órakor hirdette ki az esküdtszék elnöke a verdiktet, mely szerint Istóczy Győző úgy a rágalmazásban, mint a becsületsértésben vétkes.

A sajtóbíróság a verdikt alapján Istóczy Győzőt a rágalmazásért kétszázötven, a becsületsértésért hetven forint pénzbüntetésre ítélte.

Már szinte világos reggel volt, mikor a felek és esküdtek a törvényszéki palotából távoztak.

SPORT.

+ Lipót Salvator főherceg vadászaton Lipót Salvator főherceg ma délután Bécsből teljes incognitóban Pápára érkezett. A pályaházban Fenyvessy Ferenc főispán várta. A főherczeg kíséretével eljött később, a főispánhoz ment, meguzonnázott és este kocsin utazott tovább vadászatra.

Bécsi szeptemberi löversenyek.

A mai versenyekek kellemes időben folytak le. A turfón azonban csak csekélyszámu közönség jelent meg.

A meglepetések ma is egymást követték, amennyiben a Nil Desperandum versenyt kivéve, amelyben Galifard győzött, a favoritok az összes futamokban vereséget szenvedtek. A Verneuil-handicap-ban, a nap főfutamában a favorit Sándor volt, amelyet annyira fogadott a közönség, hogy a bookmakerek kettővel jegyezték. Sándor csak negyediknek tudta magát felküzdeni, míg az elhanyagolt Csillám tizenötös mezőnyben könnyen haladt el mint első a bírói páholy előtt.

Csillám mai győzelmével nagy klasszist ért el. Még egy meglepetése volt a turfón. De ez már nem a lovaknak, hanem egynéhány „hitelezőnek” az érdeme. Egy ismert nevelő sportsman ugyanis megröhbantak a hitelezői és megmotoztatták. A megremült sportférfiúnak azonban volt annyi esze, hogy a pénzét, amelyet épen egy lóra akart tenni, hamarjában átadta egy ismerősének, akitől aztán már nem lehetett elvenni. Az eset nagy feltűnést keltett a turfón. A jelenet „szenvedő hősét” be is akarták kísérni, de a hitelezők elállottak ettől.

A verseny részletes eredménye a következő:

I. Előverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter.

1. Miklósfalvi ménes Ronacher 58.5 kilogramm, lovagolta Sharpe.
2. Jankovich D. Páratlan 55 kilogramm, lovagolta Adams.
3. Gróf Trauttmansdorff Szittyá 55 kilogramm, lovagolta Barker.

Futott még: Szemere M. Palmerston 46.5 kilogramm, lovagolta lovasz.

Bírói ítélet: Öt hosszal első, négy hosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 34, helyre 25 : 57 és 29.

II. Nil Desperandum-verseny. Díj 5000 korona. Távolság 1300 méter.

1. Br. Springer G. Galifard 56 kilogramm, lovagolta Hyams.
2. Capt. Gaston The Winnings 54.5 kilogramm, lovagolta Cleminson.
3. Wahrmann R. Dominik 53.5 kilogramm, lovagolta Adams.

Futottak még: Egyedi A. Remete 56 kilogramm, lovagolta Griffiths. Gr. Henckel A. Matura 54.5 kilogramm, lovagolta Sharpe. Mr. Silton Isolda 54.5 kilogramm, lovagolta Barker.

Bírói ítélet: Biztosan egy hosszal első, 6 hosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 9, helyre 25 : 37 és 86.

III. Handicap. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter.

1. Gr. Kinsky Zd. Pressburg 53 kilogramm, lovagolta Gilchrist.
2. Schindler L. Tolly 57 kilogramm, lovagolta Wilton.
3. Wahrmann R. Duna 62.5 kilogramm, lovagolta Adams.

Futottak még: Gr. Hunyady J. Wilful 60 kilogramm, lovagolta Poole, Szemere M. Félénk 51.5 kilogramm, lovagolta Cleminson, Krausz L. Trianon 50.5 kilogramm, lovagolta Peake.

Bírói ítélet: Küzdősem után egy hosszal első, félhosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 22, helyre 25 : 55 és 56.

IV. Verneuil-Handicap. Díj 10000 korona. Távolság 1200 méter.

1. Gr. Wenckheim D. C s i l l á m 56 kilogramm, lovagolta Adams.
2. Szászbereli menes C a s t a g n e t t e 47 kilogramm, lovagolta Peasnell.
3. Br. Springer G. F i d - F a d 49 kilogramm, lovagolta Hyams.

Futottak még: Capt. Gaston Sándor 53-5 kilogramm, lovagolta Smith. Gróf Trauttmansdorff Drift 57-5 kilogramm, lovagolta Barker. Báró Uchritz Zs. Chrysteis 55 kilogramm, lovagolta Sharpe. Tränkel A. Canterbury 55 kilogramm, lovagolta Huxtable. Szemere M. Gondolat 54 kilogramm, lovagolta Clemenson. Gróf Forgách L. Szeszy 53 kilogramm, lovagolta Poole. Gr. Kinsky Zd. Honour Bright 52-5 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Egyedi A. Káplár 51-5 kilogramm, lovagolta Griffiths. Báró Königswarter Sandvich 50-5 kilogramm, lovagolta Peake. Mr. Dorryt Mon plaisir 48 kilogramm, lovagolta Sands. Dreher A. Sardelle 48 kilogramm, lovagolta Bulford S. Lovag Lederer Contrás 45 kilogramm, lovagolta Slack.

Bírói ítélet: Biztosan egy hosszal első, félhosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 88, helyre 25 : 81, 68 és 114.

V. Eladó gátverseny. Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter.

1. Tränkel A. T u r i - F a r i 65 kilogramm, lovagolta Huxtable.
2. Báró Erlanger L. D i v a t 62 kilogramm, lovagolta Salter.
3. Gróf Trauttmansdorff L. F e l d h e r r 65 kilogramm, lovagolta Slinn.

Futottak még: Herceg Auersperg S'Azám 65-5 kilogramm, lovagolta Williamson. Mr. Groom Siegesthaler 60-5 kilogramm, lovagolta Buckenham, elbukott.

Bírói ítélet: Másfélhosszal első, egy hosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 29, helyre 25 : 70 és 82.

VI. Et caetera akadályverseny. 4000 korona. Távolság 4800 méter.

1. Gr. Kinsky Zd. P i e t r o 60 kilogramm, lovagolta May.
2. Gr. Korytowski W i o s n a 74 kilogramm, lovagolta Slinn.
3. Dreher A. B u m d i ö h 66-5 kilogramm, lovagolta Wheeler.

Futottak még: Hg. Taxis E. Bálványom 65 kilogramm, lovagolta Salter. Gr. Trauttmansdorff Nyá-lák 65 kilogramm, lovagolta Buckenham.

Bírói ítélet: Félhosszal első, rossz harmadik.

Totalisateur: 5 : 11, helyre 25 : 46 és 56.

VII. Nyeretlenek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter.

1. Krausz L. P i t y i p a l k ó 52 kilogramm, lovagolta Hesp.
2. Egyedi A. Á r t a t l a n 53 kilogramm, lovagolta Griffiths.
3. Mr. Janoff B a n d a 53 kilogramm, lovagolta Hyams.

Futottak még: Wahrman R. Bac 57 kilogramm, lovagolta Adams. H. J. David Fiddlestick 54-5 kilogramm, lovagolta Slinn. Dreher A. Weyer 53 kilogramm, lovagolta Bulford S. Capt. Gaston Win some money 50-5 kilogramm, lovagolta Bulford A. Gr. Kinsky Zd. Menykö 57 kilogramm, lovagolta Imre. Dr. Russo E. Nimi 53 kilogramm, lovagolta Gilchrist. Tränkel A. Felonie 55-5 kilogramm, lovagolta Huxtable.

Bírói ítélet: Könnyen két hosszal első, másfélhosszal harmadik.

Totalisateur: 5 : 58, helyre 25 : 65, 46 és 37.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. A császári és királyi ház és a külügyek közös minisztere rudolfiéri Erb Kelemen II-od osztályú udvari és miniszteri fogalmazót első osztályú udvari és miniszteri fogalmazóvá nevezte ki. — Az igazságügyminiszter Malonyai Sándor újvidéki közjegyzői helyettesét Alibunarra közjegyzővé nevezte ki. — A budapesti ítéletábrla elnöke Buda János végzett joghallgatót a budapesti ítéletábrla területére ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

Árverések a fővárosban. Chyzer Kálmán ingóságai Erzsébet királyné-ut 58. szeptember 24. Bossányi Endre ingóságai Széchenyi-utca 1. szeptember 24. Sebestyén Mihály ingóságai Kertész-utca 12. szeptember 24. Glósz Béla ingóságai Vas-utca 11. szeptember 23. Singer Lajos ingóságai Hunyadi-tér 1. október 8. Blum Antonia ingóságai Teréz-körut 6. szeptember 23. Lichtvitz M. H. ingóságai Kerepesi-ut 17. szeptember 27.

A vidéken. Schweiger Ármán ingatlanai Parabuty (Hódság) községhezánál október 19. Luby Géza ingóságai Nagy-Arban (P-Gyarmat) szeptember 27. Komáromi Sándorné ingatlanai Kunhegyes (Kisujszállás) községhezánál október 11. Szrdánov Jelena ingatlanai Tolvadia (Módos) községhezánál október 21. Kiemensits József ingatlanai Hőgyész (Gyöngy) községhezánál október 18.

Pályázatok. A besztarcebányi és debreczeni törvényszéknek aljegyzői áll. sra. a mátyásfalvi (Szatmár-németi) járásbírósnak iraki állásra, a szolnoki pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra, Sopron vármegye törvényszékénél szolgabírói, árvaszéki ümői és IV. aljegyzői állásokra szeptember 30-ig lehet a folyamodványokat benyújtani.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Rusozfil. Ungvár. Az Orlov hercegi család nem két év múlva, hanem az idén szeptemberben ünnepli kétszázévesztendő nemességi jubileumát. Az előkelő család nemességének történetét egy orosz történetíró így mondja el: Mikor I. Péter cár 1698-ban nagy európai utazása közben Olaszországba is el akart menni, lírét vette, hogy otthon föllázadtak ellene a sztrélcei (testőrök). Iszonyu haragra lobbanva tért vissza Moszkvába s noha a lázadás elcsöndestült mire hazatért, mégis százharmincz sztrélcezt fölakasztatott, kétszerannyit lefejeztetett és számtalant deportáltatott. A kivégzéseknél, melyeknél Péter maga is jelen volt, az egyik sztrélceiz magára vonta a figyelmét; egy hatalmas, athléta-termetű ember, sötét, daczos arccal. Mikor a sor rákerült, az előtte lefejezett még az utban feküdt. Az elített félkerugta a holttestet és így kiáltott:

— Helyet! Ahova én jövök, ott nem szabad senkinek sem lenni!

A hóhér már rátette kezét, Péter azonban intett, hogy ne bántsa.

— Látom, mondta a cár a sztrélceiznek, hogy meg tudsz halni. Már most azt is akarom látni, hogy élni is tudsz-e?

Ezt a bátor sztrélceizet Ivánnak hívták s a társai merészségeért „Arl” (sas) névvel tisztelték meg, amelyből később Orlov lett. Ivánt a cár fölvette a gárdájába és szolgálatkészsége és használhatósága jutalmul csakhamar tisztte tette meg. Gregor nevű fia a vezér-örnagságig vitte föl a katonaságnál s mint Novgorod kormányzója halt meg. Őt fiut hagyott hátra Iván, kik közül kettő, Gregor és Alexej nagy szerepet játszottak II. Katalin életében. A szép csárnő kerzégi rangra emelte őket és elárastotta kegyeivel a szerencsés testvéreket. Gregort II. József császár német birodalmi herceggé nevezte ki s a csárnő szép kegyeltje bizonyára megkapja urnője szerelmével a kezét is, ha tudja, hogy hogyan kell viselnie magát vele szemben. Az Orlovok azóta minden időben nagy szerepet játszottak és I. Miklós csárnak is Orlov Alexej volt a legbizalmasabb barátja. S mindezt egy rugással szerezte meg kétszáz évvel ezelőtt egy vad strélceiz, — aki már a sir szélén állt.

Dr. P—r S—r, Budapest. Köszönjük szíves sorait. Kívánságának már a legközelebbi alkalomtól fogva eleget fogunk tenni.

H. B., Balassa-Gyarmat. A Thewrewk nevet Töröknek olvassák, mivel az tulajdonképen csak az utóbbinak régies írásmódja. Teljesen így áll a dolog a Dessewffyekkel is, akiknek nevét tudvalevőleg Dezsőfínek ejtjük ki.

Cyclops, Budapest. Hogy magyar bíróság előtt szabad-e kerékpáros-kosztümben megjelenni, azt nem tudjuk. Még eddig nem volt rá precedens. Németországban nem szabad. Csak nemrégiben történt, hogy egy tanu biciklis kosztümben jelent meg valamelyik német bíróság előtt, s a bíróság ellen való tiszteletlenségnek minősítette a dresszt s a tanut husz márká pénzbürságra ítélte. A törvényszék tekintetbe vett több enyhítő körülményt, s többek közt az is, hogy a tricot-ing fölött kabátot is viselt s tanu, s a bürságot kivételesen elengedte. De csak kivételesen.

Egy előfizető. Kolozsvár. Köszönjük az ügy iránt való érdeklődését, a tervét azonban nem közölhetjük, mivel a szobrot minden valószínűség szerint nagyobb építési alkotással kapcsolják egybe s így a magányos díszmagyaros női alak és Hungária teljesen hatástalan maradnának. Arról meg szó sem lehet, hogy a Hungária mellett jobbról is balról is egy-egy férfialak álljon. Ennek semmi értelme se volna.

W—r. J. B-Gyarmat. Tudomásul vesszük és tudomásul adjuk, hogy az „Erzsébet-fa” tiltásának eszméje előbb jelent meg a „Nógrádi Lapokban” és a „Honti Híradóban”, mint az ezredévi faültetés-bizottság felhívását kibocsátotta. Külön, más helyen azonban nem írhatunk róla, mert a közönséget igen kevésbé érdekli a dolog.

L—y. Lejos. Szombathely. Reményi Ede zsidó származású volt.

NYILT-TÉR.

Egyévi önkéntesek

legelőgásabban és legelőcsőbban felszereltetnek

Ziller Mór és társa

császári és királyi udvari szállítóknál
Budapesten, Károly-laktanya,

A földmiveltügyi magyar királyi miniszterium felügyelete és a magyar királyi magyar hortermelők országos szövetségének vezetése alatt álló

ORSZÁGOS KÖZPONTI MINTAPINCE

A nagyjóremű közönség figyelmét felhívjuk azon körülményre, hogy palackhoránk elúrúsitását saját kezdeletünkbe visszavettük. A m. kir. orsz. központi mintapince és a szövetségnek

elárastító főraktára egyedül és kizárólag
V., Akadémia-utca 8. sz. a. van.
Fiókárudái vannak:

IV., Egyetem-utca 3. ♦ VI., Teréz-körut 3.
VIII., József-körut 15. sz. alatt.

Igazgatóság: V., Gorovo-utca 2. (Földmiveltügyi palota.)
Megrendelések a főraktárnál telefon utján is (648. sz.) eszközölhetők.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, szeptember 22.

	szept. 22. cents	szept. 21. cents.
Buza szeptemberre	75	73 ¹ / ₄
„ májusra	69 ¹ / ₂	68 ³ / ₄
„ deczemberre	69 ³ / ₄	69
Tengeri deczemberre	34 ¹ / ₂	34 ¹ / ₂

Chicago, szeptember 22.

	szept. 22. cents	szept. 21. cents
Buza deczemberre	64 ¹ / ₂	63 ¹ / ₄
Tengeri deczemberre	29 ³ / ₄	29 ³ / ₄

Mezőgazdaság.

Aratás Ausztriában. A gabona aratása a zab egy részének kivételével befejeződött. A rozs és buza mennyiségileg jobb a közép-szerűnél, minőségileg kielégítő. Az árpa mennyiségileg közép-szerű, minőségileg nem kielégítő. A zabtermés a legkedvezőbb. Tengeriben általában nem várnak kedvező eredményt. A kender ritkásan áll. A burgonya részben kielégítő, részben közép-szerű termés várható. A czukorrépának az eső hiánya nagyon ártott, a termés valószínűleg mindenütt csekély lesz, némely helyeken a tavalyi mennyiségnek csak a fele termelt; de viszont minősége általában igen jó. A kísérletek nagy czukortartalomról tettek bizonyosságot. A szüreti kiállítások részint kedvezőek, részint csak közép-szerűek, a téli gabona vetése a szárazság miatt késést szenvedett.

Ipar- és kereskedelem.

Liszt kivitelünk tengeren. A magyar liszt kivitele Fiumén át a múlt hónapban némileg emelkedett ugyan az előző hónapban elhajózott mennyiséghez képest, de még sokkal csekélyebb a múlt év augusztus havában kivitt mennyiségénél, habár már ez is — a tavalyi rossz termés után — jóval kisebb volt a rendszeres időben havonta elszállított, 6—700 kocsi rakományánál. Elhajóztatott ugyanis a múlt hónapban a fumei kikötőből összesen 2878 tonna liszt, ebből 2143 tonna fővárosi és 735 tonna vidéki magyar malmokból. Az előző, július hónap az összes kivitel 2144 és a múlt év augusztus havában 4960 tonna volt. A folyó évi augusztusi mennyiségből szállított Ausztriába (dalmát és isztriai kikötőkbe) 742 tonna, Olaszországba (Anconába és Velenczébe) 280 tonna, Franciaországba (Rouenba és Marseillebe) összesen 7 tonna, Antwerpenbe 18 tonna, Hollandiába (Amsterdamba és Rotterdamba) 50 tonna, Angliába 1245 tonna, németalföldi indiai kikötőkbe 17 tonna, Singapore-ba 37 tonna és Braziliába 521 tonna. Az év eleje óta augusztus hó végeig volt az összes kivitel Angliába a folyó évben 13,094 tonna, a tavalyi 84,430 tonna mennyiséggel szemben, Braziliába pedig szállított magyar liszt ugyanezen idő alatt összesen 3,054 tonna, tavaly pedig 5,112 tonna.

Új ipari szakiskolák. A kereskedelmi miniszter már a jövő évben két új ipari szakiskolát létesít és pedig Temesváron egy gép- és faipari, Iglón pedig egy faipari szakiskolát, mindkettőt téli építési munkákkal kiegészítve. Az iskola-épületek emeléséről az illető városok gondoskodnak, illetőleg vállalkozást kötöttek. Erre a ké-

iskolára igen fontos feladat vár: fejleszteni az ország déli vidékének vas- és gép-, illetőleg fegyveriparát valamint előmozdítani a Szepesség régi, jöhrnevű butoriparát s mindkét vidéken szakképzett hazai munkaerő nevelésével segítségére jönni az építő-iparnak.

Uj monopoliumpok Romániában. A román kormány előkészületeket tesz két új monopoliump bevezetésére. Az egyik a szesz monopoliump, a másik a szivarkapapír monopoliump. A szivarkapapír monopoliump a románokat nem igen érdekli, minthogy az országban ilyen nem gyártanak, hanem a szükségletet külföldről való behozattal fedezik. Annál nagyobb nyugtalanságot, sőt elégedetlenséget keltett a szesz monopoliump terve, kivált termelők körében.

Török kereskedelmi ügynökség. Bécsből jelentik, hogy a török kormány a külügyminisztérium kereskedelmi osztályának előterjesztésére egy kereskedelmi ügynökséget szervez Ausztria-Magyarországon. A szultán az ügynökség főnökéül Vionel Bondy bey alkonzult nevezte ki. Rangja: attaché és a bécsi török nagykövetséghez lesz beosztva. (N. Fr. Pr.)

Fogyasztás alól elvont állatok értékesítése. A fővárosi marhavásáron egészségesként megvett és a közbágyhidon olyanokul levágott, de a levágatás után a közfogyasztásra alkalmatlannak talált marhákat, állítólag valamely régi kiváltság alapján, a gyepmesterek adják ki, aki azután a használható részeket a maga javára értékesíti. E tárgyban a „Budapesti Mészáros Ipartestület” átiratot intézett az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”-hez azzal a kérelemmel, hogy ennek a szokásnak megszüntetése céljából a szükséges lépéseket tegyék. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya tegnap tartott ülésében foglalkozott a tárggyal és elhatározta, hogy a székesfőváros hatóságát föl fogja kérni, hogy az e tekintetben ma divó állapotoknak véget vessen és a tulajdonosok igényeinek szemmel tartásával szabályrendeletileg rendezze az ügyet.

Gyapjuárverés. A gyapjuárverés mai második napján az eladásra szánt 5330 zsák gyapjuból csak mintegy 2100 zsák akadt vevőre. Középmínőségű fésültj és posztó-gyapjuk, ugyszintén merinógyapjuk iránt a kereslet némileg csökkent, mely körülmény az elért árakban is nyilvánult, míg hársnygyapjuárjuk ugy zsírban mint mosott állapotban élénken kerestettek és teljes árakban fizetettek.

Kőbányai sertésplac, szept. 22. Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 54—54½ krig. Közép (páronként 251—320 krigig terjedő súlyban) 54½—55 kr. Könnyű (páronként 250 krigig terjedő súlyban; 55—56 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr. felüli súlyban 54—54½ krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 53½—54 krajczárig Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 52—53 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. szept. 20. napján volt készlet 46169 darab, szept. 21-én felhajtott 631 db, szeptember 21-én elszállított 411 darab, szeptember 22-én maradt készletben 46389 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Pénzügy.

Az angol bank kamatláb emelése. Mint Londonból jelentik, az angol bank ma a leszámítolási kamatlábot három százalékra emelte föl. Még néhány nap előtt nem számítottak erre az eshetőségre, de tegnapelőtt óta hirtelen előtérbe lépett a kamatláb fölemelésének kérdése. Ugyanis az angol bankból kedden nem kevesebb mint 600.000 font sterling aranyat vontak el, tegnap pedig 125.000 font sterlinget. E jelentékeny aranykiszivárgás okozta, hogy a magándiskontó 1½/100-ról hirtelen 2½/100-ra szökött fel és tekintettel a pénzpiac viszonyainak e hirtelen való rosszabbodására az angol bank felemelte a kamatlábot, hogy megakadályozza a további aranykiszivárgást. Ezzel valószínűleg bekövetkezett a nemzetközi pénzpiacra az őszi magasabb kamatláb uralma. Berlinben is szűkebb volt utóbb a pénz és nem lehetetlen, hogy a birodalmi bank legközelebb követni fogja az angol bank példáját.

A központi hitelszövetkezet. Az ipartestületek körében mozgalom indult meg azért, hogy az ipartestületek a központi hitelszövetkezeteknél üz-

letrészeket irjanak alá és így mint alapító tagok befolyásukat érvényesítsék. E héten a budapesti czipészipartestületnél ismertette a hatósági biztos a központi hitelszövetkezet-szervezetet s ennek következtében a testület elhatározta, hogy egyelőre két darab 500 forintos üzletrészt irt alá. Legközelebb a hentes-ipartestületnél s több más ipartestületnél is napirendre kerül az ügy, a jövő héten pedig az Országos Iparegyesületben.

Közlekedés.

Az államvasutak feleslege. A magyar királyi államvasutak igazgatósága által beszállított pénztári főlöleg a folyó évi szeptember hó 19-én beszállított 1,000.000 forinttal 8,700.000 forintra emelkedett.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, szeptember 21.

Nálunk még néhány nap előtt clyformán nyilatkoztak azok a bizonyos mértékadó körök, hogy még abban az esetben sem, ha tekintettel sajátos viszonyainkra, némileg érthető is volna önállóan folytatott hausse-mozgalmunk, hogy még akkor sem lehet tartós a szilárd hangulat. Merőképtelenségnek tűnik fel ugyanis a teljes elszigeteltség a nemzetközi vásártól. Ezt az utóbbi axiómát feltétlenül akceptáljuk! De hát mi következik ebből? Épen csak az, hogy a külfölddel valahogyan helyre kell hogy álljon a megszakadt nexus, de korántsem az, hogy a tényleg lehetetlen izolálás megszűnése céljából mi cselekedjünk meg az alapos irányváltoztatást. Miért épen mi?! Alkalmasint ezuttal az internacionális gabonapiacz lesz oly kegyes és szépecskén utánunk kullog. Ez nem volna páratlan esemény. Volt már rá precedens, hogy Budapest „vezetett.”

Mert, ugy rémlik, hogy az idén nemcsak nálunk tévedett a contremine, hanem, hogy ugy mondjuk, a „világ” spekulációja is elszámította magát, de nagyon. Tisztára kikalkulálták, hogy sem itt, sem ott nincsen szükség importra, ami hiányt pedig egyes országok tekintetében konstataáltak, arra nézve ki is mutatták a statisztikailag megdönthetetlen fedezetet. Egy szóval, a mérleg rudja nem hajlott sem fel-, sem lefelé; a termelés és a fogyasztás serpenyője egy és ugyanazon vonalon állott.

Elfelejtették azonban, vagyis inkább nem méltatták kellő figyelemre azt a körülményt, amelyet mi már a nyár derekán ismételve kiemeltünk, hogy tudniillik tekintetbe véve az egész földgömb viszonyait, huszonkét év óta nem volt oly csekély mindenütt az átmeneti gabonakészlet, mint ez idén, amikor az új aratás periódusában a nemzetközi raktárállomány csak két százalékat tette a világtermésnek, míg más években tiztől huszonöt százalékgig rugott a fenmaradt készlet.

A jövő évi campagne küszöbén pedig valószínűleg normális lesz megint a „stock”, miután azonban egyáltalában nincs feleslegünk, minél inkább haladunk előre az időben, annál intenzívebben gyengül majd a kínálat. Ezt hangsúlyoztuk mi már hónapok előtt. A spekuláció hibát követett el, amidőn e fontos tényezőt nem vette tekintetbe.

A külföld tehát alkalmasint ezuttal is utánaunk fog indulni, sőt a tegnapi és mai árjelzések után itélve máris követi Budapest direktíváját. Van ebben talán némi képzeldés, de hát a tények ezt bizonyítják. Denique ugy a tengerentuli mint a kontinentális piacokon emelkednek az árak.

Nálunk ma egyszerűen vulkanikus hausse-áramlat jutott felszínre. Tegnap zárathoz viszonyítva, emelkedett a szeptemberi buza és rozs 20—40 krajczárral, a zab 20 krajczárral, a tengeri 10 krajczárral.

Ma felmondottak 18.000 métermázsa buzát, 1000 métermázsa rozst (első felmondás e cikkben) 4000 métermázsa tengerit és 3000 métermázsa zabot.

A tözsdehíróság a bejelentett buzatételek egy részét ismét meg nem felelőnek nyilvánította.

A készáruapiaczon szintén szilárd volt a hangulat, különösen rozsbán. A forgalom kínálat hiányában csekély. Buzából mindössze 15.000 métermázsa kelt el.

Ma a következő liquidacionális árfolyamokat állapították meg;

Árpa 5 forint 40 krajczár, buza 9 forint 14 krajczár, repce 12 forint 75 krajczár, rozs 7 forint 88 krajczár, tengeri 5 forint 15 krajczár, zab 5 forint 44 krajczár.

Előfordult készáru-eladások.

Mennyiség mázsában	Ar	Faj	halkollere- kint mely kilogrammban.	Állapít hely és megjegyzés	Ar netto 100 kg- kint	Kész. vagy B. hon.
100 uj	buza	tiszavidéki	80 ⁸	Átl. Bpest	9.60	hó
100	"	"	80 ⁸	"	9.60	"
400	"	"	80	"	9.60	"
100	"	"	80	Budapest	9.50	"
200	"	"	80	"	9.55	"
100	"	"	80	"	9.47 ¹ / ₂	"
200	"	"	79 ⁸	"	9.47 ¹ / ₂	"
100	"	"	79 ⁸	Átl. Bpest	9.50	"
150	"	"	79 ⁷	"	9.50	"
100	"	"	80	"	9.50	"
100	"	"	79 ⁸	Budapest	9.45	"
400	"	"	79	"	9.50	"
300	"	pestvidéki	79 ⁸	sárga Bpest	9.32 ¹ / ₂	"
900	"	"	78 ⁸	Budapest	9.40	"
200	"	"	78	úszk. Bpest	8.80	"
200	"	"	79 ⁸	sárga Bpest	9.15	"
200	"	"	79	"	9.25	"
300	"	"	78 ⁸	Budapest	9.30	"
200	"	"	78	"	9.25	"
200	"	"	77 ⁴	"	9.30	"
100	"	"	78	sárga Bpest	9.15	"
250	"	"	74 ⁸	"	9.—	"
200	"	fehért.	80	Budapest	9.60	"
500	"	"	78	"	9.20	"
200	"	tolnai	77	"	9.25	"
100	"	"	77	sárga Bpest	9.10	"
2200	"	bácskai	76 ⁸	Budapest	9.25	"
100	"	"	74 ⁸	"	8.90	"
100	"	f.-magyar.	80	"	9.45	"
100	"	"	79 ⁸	"	9.30	"
100	"	"	79 ⁸	"	9.25	"
200	"	"	78 ⁸	sárga Bpest	9.10	"
100	"	"	78 ⁸	"	9.—	"
200	"	"	79	"	9.10	"
150	"	"	76	"	8.85	"
1500	"	szerbiai	76	trans. Bp.	7.30	"
100 uj	zab	elsőrendű	"	Budapest	5.77 ¹ / ₂	kp
200	"	"	"	"	5.70	"
100	"	közönség.	"	"	5.60	"
500 ó	tengeri	oláh	"	"	5.20	"
200	"	"	"	"	5.15	"
100	"	magyar	"	"	5.17	"
200 uj	árpa	takarm.	"	Kőbánya	5.95	"
200	"	sörfőzdei	"	P.Tenyő	6.30	"
100	"	"	"	Tiszafüred	6.25	"

Gabonaforgalom:

1898. szeptember 21.

	érkezett	elszállított
	m é t e r m á z s a	
buzából . . .	64865	6037
rozsból . . .	1561	—
árpából . . .	4997	1581
zabból . . .	25028	4855
tengeriből . .	—	2823

Raktárállomány:

	Készlet	Raktárkészlet	Silos
	m é t e r m á z s a		
Buza	95500	55298	—
Rozs	2100	204	—
Árpa	36600	653	—
Zab	12300	101	—
Tengeri	31700	3052	—
Liszt	13900	140	—

Hivatalos készárujegyzések.

Ar	ó vagy uj	Faj	hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kgr. készpénz- ára	hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kgr. készpénz- ára	
			frtól	frtíg.		frtól	frtíg
Buza	uj	tiszavid.	74	—	75	8.80	9.95
			76	9.—	9.10	9.15	9.20
			78	9.25	9.35	9.40	9.45
			80	9.50	9.55	—	—
"	"	pestvidéki	74	—	75	8.75	8.90
			76	8.95	9.05	9.10	9.15
			78	9.20	9.30	9.35	9.40
			80	9.45	9.50	81	—
"	"	fehért.	74	—	75	8.80	8.95
			76	9.—	9.10	9.15	9.20
			78	9.25	9.35	9.40	9.45
			80	9.50	9.55	81	—
"	"	szerb	75	7.15	7.20	—	—
rozs	"	elsőrendű	70—72	7.35	7.40	—	—
		másodr.	—	7.25	7.30	—	—
árpa	"	takarm.	60—62	5.45	5.90	—	—
"	"	szezfőz.	62—64	6.25	6.80	—	—
"	"	sörfőzésre	64—66	7.30	8.20	—	—
zab	uj	—	39—41	5.60	5.90	—	—
tengeri	ó	bánási	—	5.20	5.25	—	—
"	ó	mánemű	—	5.15	5.20	—	—
repce	ó	káposzta	—	12.25	12.75	—	—
"	ó	másonm.	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések.

Table with columns: Áru, Határidő, szeptemb. 21-én, szeptemb. 22-án, Leszámlolt árfolyamok. Lists various goods like buza, rozs, tengeri, zab, repce with their respective dates and prices.

Előfordult határidőkötések.

Table with columns: Áru, Határidő Kezd., Forgalom Zár., Délutáni tőzsze Kezd., Forgalom Zár. Shows trading data for various goods with start/end dates and prices.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE

Budapest, szeptember 22.

A mai tőzsde ismét lanya irányzattal vette kezdetét. Ezuttal a külföldi tőzsdék is gyengébb kurzusokat jelentettek, mert az angol pénzpiaczen kamatláb felemeléstől tartanak a tetemes arany kizivárgás következtében.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 388.10—389.10, Jelzálogbank 244.50, Osztrák hitelrészvény 354.20—355, Osztrák-magyar államvasut 349.20—350, Közuti vaspálya 380.60—381.50, Villamos vasut 235.75—236, Rimamurányi 250.25—250.50.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1427—1428, Közuti vasut 378.50—380.50, Villamos vasut 232—235.75, Magyar hitelrészvény 387.50—388.50, Magyar jelzálogbank 244, Rimamurányi 250—Osztrák hitelrészvény 354.20—355, Osztrák-magyar államvasut 348.80—349.60, Koronajáradék 98.40—98.35—98.50, Bankgyűlés 101.75, Hazai takarékpénztár 82.25, Ganz 219.5, Budapesti általános villamosági 108—108.50.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50—2 forint, 8 napra 3.50—4 frt, szeptember utóljára 9—10 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: szept. 22., szept. 21. Lists closing prices for Magyar aranyjáradék, Magyar koronajáradék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar lezámloló bank, Rimamurányi vasut, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közuti vaspálya, Villamos vasut.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns: szept. 22., szept. 21. Lists closing prices for Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámloló bank, Rimamurányi vasut, Közuti vaspálya, Villamos vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, szeptember 22. Zsira dék csekély forgalom mellett olesőbbodott. Szilva és szilvaiz ára nem változott.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: Faj, Ár 100 kilogrammonként, Ponz, Ára. Lists various goods like Diószósz, Szalonna, Szilva, Szilva Határidős, Szilva 500 grammonként, Szilvaiz, Szilvaiz Határidős, Szilvaiz Ingven hordó, Heremag with their prices.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, szept. 22. A vásári forgalom: Husnál a forgalom lanya, árak csökkentek. Baromfinál lanya, árak csökkentek. Halban lanya árak csökkentek. Tej- és tejttermékek élénk, árak szilárdak. Tojásnál lanya, árak szilárdak. Zöldségnél élénk, Gyümölcsnél élénk, árak szilárdak. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, meleg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus, Marhahús hátulja I. 50—54 frt, II. 48—50 frt. Birkahús hátulja I. 38—40 frt, II. 36—38 frt. Borjúhús hátulja I. 61—68 frt, II. 60—64 frt. Sertéshús Iszrandú 54—56 frt, vidéki 40—45 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—80 kr (kilonként). Sertésszár hordóval 64.0—65.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.10 frt. Csirke 1 pár 0.60—1.20 frt. Lud hízott kilonként 56—60 kr. — Különbözők. Tojás 1 láda (1440 db) 35.0—36.5 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00—1.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00—1.00 frt. Lencse m. 100 kilo 7—9 frt. Bab nagy 100 kilo 8—10 frt. Paprika I. 100 kilo 30—60 frt, II. 20—28 frt. Vaj I. rendű kilonként 0.80—0.85 frt. Tea-vaj kilonként 0.70—0.70 frt. Burgonya, rozsa, 100 kilo 1.40—1.50 frt. Halak. Harsa (élő) 0.70—0.10 frt 1 kilo. Csuka (élő) 0.80—0.90 frt 1 kilo. Ponty dunai 0.30—0.50 frt.

Szesz.

Budapest, szeptember 22. Irányzat változatlan szilárd. Kontingens nyersszesz Budapesten 19.—19.25. Finomított szesz nagyban 55.75—56.—, Finomított szesz kicsinyben 56.25—56.50, Élesztőszesz nagyban 55.75—56.25, Élesztőszesz kicsinyben 56.50—56.75, Nyersszesz adózva nagyban 51.75—55.—, Nyersszesz adózva kicsinyben 55.25—55.50, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 15.—15.50, Denaturált szesz nagyban 22.—22.1/2, Denaturált szesz kicsinyben 22.25—22.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, az vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, szept. 22. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 20.80—20.90 forinton kelt el. Zárátjegyzés 20.80—21.— frt.

KÜLFÖLDI GABONATŐZSDEK.

Bécs, szeptember 22. Magasabb new-yorki jegyzésekre buza és rozshatáridők emelkedtek.

Hivatalosan jegyzetelt:

Buza tavaszra 8.60—8.50, buza ősze 8.72, rozs tavaszra 7.18—7.20, rozs ősze 7.70—7.56, tengeri május-juniusra 4.75, tengeri szeptember-októberre 5.42, zab tavaszra 5.64—5.65, zab ősze 5.85—5.87, repce augusztus-szeptemberre 12.45—12.70 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Bécs, szeptember 22. Az ultimoprolongáció nehézségei kedvezőtlen hatást gyakorolnak és a forgalom csak iparrészvényekre szorítkozott. Államvasut budapesti eladásokra csökkent. Zárlat felé kevéssel javult az irányzat.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 355.12 355.75, Anglo-bank 155.75, Union-bank 293.50, Osztrák-magyar államvasut 350.25—349.50, Déli vasut 74.87—74.50, Alpési bánya 168—166.50, Májusi járadék 101.12—101.05, Osztrák koronajáradék 101.30, Török sorsjegy 58.70—58.90 Dunagőzhajózási 452 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.75, Anglo-bank 155.50, Bankverein 264.—, Union-bank 293.50, Ländlerbank 223.75, Osztrák-magyar államvasut 349.50, Déli vasut 74.50, Elbe-völgyi vasut 260.75, Észak-nyugoti vasut 243.50, Török dohányrészvény 130.25, Alpési bánya 166.50, Májusi járadék 100.85, Török sorsjegy 58.80, Német márka 58.90 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyzetek: 4 2/2%-os papírjáradék 100.85, 4 2/2%-os ezüstjáradék 100.60, 4%-os osztrák aranyjáradék 121.—, Osztr. koronajáradék 101.05, 1860. sorsjegy 140.65, 1864. sorsjegy 195.—, Osztrák hitelsorsjegy 199.30, Osztrák hilelőintézet részvény 354.25, Angol-osztrák bank 155.50, Union-bank részvény 293.—, Bécsi Bankverein 264.—, Osztrák Ländlerbank 223.50, Osztrák-magyar bank 904.—, Osztrák-magyar államvasut 349.27, Déli vasut részvény 74.50, Elbe-völgyi vasut 260.—, Dunagőzhajózási részvény 452.—, Alpési bányarészvény 166.—, Dohányrészvény 130.—, 20 frankos 9.53 1/2, Császári kir. vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.10, Német bankváltó 58.87, Tramway 506.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, szeptember 22. A déli tőzsde zárata után jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 354.12, Magyar hitelrészvény 387.—, Anglo-bank 155.75, Bankver. 264.—, Union-bank 293.—, Ländlerbank 223.75, Osztr.-magyar államvasut 349.12, Déli vasut 74.50, Elbe-völgyi vasut 260.25, Északnyugoti vasut 243.—, Török dohányrészvény 130.—, Rimamurányi 250.50, Alpési bánya 166.10, Májusi járadék 100.85 Magyar koronajáradék 98.10, Töröksorsjegy 58.70, Német márka azonnali szállít. 58.91 forinton.

IDŐJÁRAS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távirati jelentése 1898. szeptember 22-én reggel 7 órakor

Table with columns: Állomások, Legnyomás mm., A hőmérséklet Celsiusus-szánt, Csapadék mm., Állomások, Legnyomás mm., A hőmérséklet Celsiusus-szánt, Csapadék mm. Lists weather data for various locations like Árvavárja, Solnoczbánya, N.-Szombát, Magyar-Óvár, O-Gyalla, Budapest, Sopron, Herény, Keszthely, Zsigmond, Fiume, Cirkveuica, Pannocva, Tencsvár, Arad, Seged, Szolnok, Eger, Debreczen, Kismárk, Ungvár, Szatmár, Nagy-Várad, Kővassvár, Nagy-Szabon, Szalzburg, Káglantúr, Pota, Lesina, Sarajovo, Torino, Florenca, Róma, Nápoly, Brindisi, Palermo, Málta, Zúric, Biarritz, Nizza, Páris, Koppenhága, Berlin, Christianstadt, Stockholm, Szent-Pétervár, Moszkva, Varsó, Kiew, Odessza, Szófia, Konstantinápoly.

Az északi depresszió délkeleti irányban vonult tovább és ma a Bottin-öböl táján van. A középeurópai maximumnak ma csak egyes maradékrészei vehetőek észre.

Az időjárás Európa északi és északkeleti részén eső, déli és középső részén száraz.

Hazánkban az idő mindenütt száraz volt és egyáltalán a hőmérsékletben emelkedés tapasztalható.

Változóan felhős, enyhe, jobbra száraz és csak az ország keleti részén esőre hajló idő várható.

VIZÁLLÁS.

— Szeptember 22-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmérés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizmérés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists water level data for various rivers like Danube, Tisza, Sziget, Tisza-Ujjak, V-Namony, Csap, Tokaj, Szolnok, Csongrád, Szeged, Debreczen, Szatmár, Szatmár, Ungvár, Latorca, Blunkács, Homonna, Ung, Bártfa, Zemplén, Saja, Zsolca, Heréd, H.-Nómeti, Berettyó, B.-Ujjak, Csúcsa, Nagyvárad, Debreczen, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fahérv., Arad, Makó, K.-Kostály, Temesvár, N.-Bocskor.

Isleik magyarázata: * = Jégvesztés; + = Ölelés; — = 0 alatti; < = Áradás; > = Apadás; ? = kétséges. Megjegyzések: Csapadék nem volt. A folyók általában apadó jellegűek. A vízszintváltozások jelentéktelenek. Gázók mélységei: kőrtvélyesi 170 cm., vajkai felső 160 cm., alsó 160 cm., remeteli 185 cm., lipői felső 145 cm., alsó 165 cm., a vízmélység. Gőnyő távirat szerint a nagy-bajnai gázóban 180 cm., palánki távirat szerint Palánkánál 160 cm., a vízmélység.

BABEL.

Francia regény.

(46)

Írta: Augustin Filon.

Két héttel később, azoknak a bájos májusi estéknek egyiken, amikor Páris egy élő költeménynek látszik, mely az élet örömeit dícsőíti. Pauline és férje — még csak névleg volt az — elfoglalták új, ismeretlen hajlékukat.

A szobalány és a szakácsné, két fiatal, illedelmes teremtes, jókedvű mosolygól és párisi kedvesseggel sürgölődött a fiatal asszony körül.

— Hát ők tudják? kérde Pauline szemével feljűk intve.

— Nem kételkednek semmiben — szólt Stanley.

A szoba, tele virágokkal, gyengén volt világítva; a nyitott ablakokon át behatolt a Champs-Élyséesről a kocsirobogás zaja. Asztalhoz ültek és nagyot kacagtak a háztartás hiányain, a fiatal asszony tapasztalatlan kérdéseiben, felfedezve ezer apró hibát, majd átcsaptak a komoly hangba, melyből csakhamar visszaestek a gyermekes pajkosságba.

Végre egyedül voltak s mosolygó ajakkal, mintegy ringatva a vigadó nagy város behatólag morájától, ültek egymás mellett. S e mámorító zűböl csak az óra dallamos ütése vált ki, e pillanatban jelezve, hogy éjjel van.

— Emlékszik, szólt Pauline, hogy mennyire gyűlölte az órákat?

— Most imádom őket, mert minden percz, amelyet jeleznek, a miénk s szerelmünké.

Ez első párisi napok olyanok voltak Pauline előtt, mint egy valóságos tündéralom.

Azonban a fiatal asszonyt kellemetlenül érintette, hogy a cselédek folyton leskelődnek utána, hogy a szemük, a fülük mindenütt ott van, különösen, amikor bizalmas együttlétben van a férjével. Világos, hogy „tudnak mindent” s úgy látszik mulatságos tudat volt számukra az, hogy egy fiatal házaspár szolgálatában vannak. Pauline észrevette, hogy nem elégedtek meg ezzel s a szobalány, mialatt megfésülte, az összes háziptetykát mesélte el fiatal urnőjének: az első emeleten rosszul állnak a dolgok, az ur — egy kereskedő — csőd előtt van; a második emeletbeliek férj-

hez akárván adni „kisasszonyukat”, de ez halálisan szerelmes zongoratanárjába; ami pedig azt a hölgyet illeti a harmadik emeleten... — De honnan tudja mindezeket? — Hát a cselédek mesélik el a házmesternek.

Pauline így tudta meg, hogy a házmester lakása az a központi hivatal, melybe az összes házieményeket leadják és hogy — hála a rendszernek — pontosan tudják az óráit, a perczet, mikor ment be férje szobájába s eszékelte homlokán, mialatt ez dolgozott. Kár, gondolta Pauline, hogy a párisi élet türi, sőt megkívánja ennyi bizalmas kém állandó jelenlétét. Egy angol házban, ahol a cselédek a földszinten, az urnő pedig az első emeleti szalonban van, szabadon beszélgethet az ember férjével és barátnőjével.

Az első alkalommal, amikor főfájása volt, azt kérdezte Stanleytől, hogy van az, hogy a párisi utcák sokkal lármásabbak, mint a londoniak.

— Ennek a magyarázata igen egyszerű, válaszolt Stanley. London utcái fával vannak burkolva, míg Párisban leginkább kötörmelék fedik az utcákat.

— De a láрма egész éjjel tart. Hát nem mennek itt soha se aludni az emberek.

— Azt hiszem, hogy az emberek felváltják egymást. Mig az egyik részük aludni megy, addig a másik felkel, úgy, hogy soha sincs csend Párisban. Ennyire tevékenyek az ön honfitársai!

— Jobb szeretném, ha kicsit lustábbak volnának, mert igen fáj a fejem.

Paulinenak csakhamar egyéb kellemetlen-ségek is estek terhére. A lakásuk alatti helyiségben késő éjszakáig zenélni szoktak, míg feletlük egy fiatal leány már reggeli hét óra előtt kezdte meg zongoraleckéit. S mikor a két zongora egyszerre működött, Pauline e pokoli hangverseny előtt a Champs-Élysées-re menekült.

Röviddel megérkezésük után az ötödik emeletbeli lakók nagy bál rendeztek. Háromszáz ember ugrándozott hajnali négy óráig Grenvillné asszonyság feje fölött.

— Bál az ötödik emeleten! Ezek az emberek meglöndültek!

— Ez szokás, szólt Stanley. Egy demokratikus országban mindenki a társasághoz

tartozik. Mindenki társaságot fogad és mindenki társaságba megy.

A vendéglőben megfigyelte Pauline, hogy amikor belép, a férfiak mind feléje fordítják tekintetüket. E terhes vizsgáldásokat elhárítandó, Stanley különszobát bérelt.

Ez már más valami.

— Látta a pinceszér hunyorító és bizalmaskodó arckifejezését? ... Valami szerencsés kópének tartja önt.

— Dehogy, Párisban hizeleg az a hölgyeknek, ha cocotteoknak nézik őket.

Ha kiment sétálni, mindig akadt valami követője, sőt néhányszor meg is szólították az utcán. Hazajövéen, bizonyos zavarral mesélte el férjének ezeket a kalandozat. Stanley nevetett.

— Igen, tudom, így van ez. De nem lehet megakadályozni.

— Hát ezeknek az uraknak nincs egyéb dolguk?

— De igen, azonban főfoglalkozásuk, hogy tessenek.

— Bizony, nekem nem tetszenek.

A színházban elragadta Paulinet a művészek tehetsége, de a riktó világítás bántotta; szívesen gondolt vissza a londoni színházak kellemes félműködésére, mely annyira fejlesztí az illuziót és a hatást. Férje megmagyarázta neki, hogy Párisban inkább a nézőtér van a látványosság, mert az asszonyok csak azért járnak a színházba, hogy megbámulják őket.

— Mit szólna még Olaszországban. Ott egész kényelmesen hátat fordítanak az emberek a színpadnak és egymással mulatnak.

— Azt hittem, hogy a párisiak szeretik a színházat?

— Szeretik, de a maguk módja szerint, mely egészen elüt a mi északi szokásainktól. Mi nagy gyermekek vagyunk, kiket megkap valamely dráma, meglep és hatalmába ejti egész lényünket. A párisi csak gourmandériából jár a színházba, ellenben a londoni hisz benne.

Amikor elhagyták a színházat és egy szűk bérkocsiba préselve tértek haza, Paulinenak eszébe jutott a kényelmes „hansom”, a könnyű, a nyílt és szellős és mégis viharálló.

Folytatása következik.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 22-én.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, bonds, and currencies. Columns include 'Állampapírok', 'Záloglevelek', 'Elsőbbségek', 'Részvények', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Különféle vállalatok', and 'Pénznemek'. Each entry lists the item name, its price in 'pénz' and 'ár', and sometimes a percentage.

SZINHÁZAK.

Budapest, péntek, 1898. szeptember 23-án.

NEMZETI SZINHÁZ

Evi bérlet 186. Havi bérlet 10.
A dolovai nábob lánya.

5. előadásban. Irta Herceg Ferenccz.

Személyek:

Job Sándor	Egressy
Yikma, leánya	Török I.
Ozv. Domaháziné	Szacsayné
Szentirmay	Gyenes
Janka	Csillag T.
Tarján	Csaszar
Loránt	Dezso
Bilitzky-Maroth	Zilahi
Merlin	Borosényi
Székelybonyai	Mészáros
Meruz ügyvédje	Faludi
Job ügyvédje	Abonyi
Job házi orvosa	Lutabár
Job inasa	Narcisz
Miska	Körösmezel
Napos káplár	Paulay

Kezdet 7 órakor.

VIGSZINHÁZ.

780. szám. 780. szám.

A végrehajtó.

Böhöz 3 felvonásban. Irta Sylvane és Artus. Fordította dr. Béli Izor.

Személyek:

Cheradamo	Hegedüs
Octavie	Nikó L.
Brocatel, ügyvéd	Góth
Antoinette	Mohár L.
Largilette	Szerény
Pimparot	Gyöngyi
Kapitány	Gál
Cyprienne	Deili E.
Marianne	Boross
Zélie, szakácsné	Makroczyó
Rendőrbiztos	Magyar
Bérezolga	Rónaszéki
Justine	Munkácsy

Kezdet 7 és fél órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Az áruló.

(Secret service.)

Dráma az angol-amerikai polgárháborúból 3 felvonásban. Irta S. W. Gillette. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Randolf, tábornok	Halasi
Varney	Buzsai A.
Alfréd, fia	Rózsashegyi
Edith, leánya	Grögy L.
Thorne, százados	Balla K.
Arrolford	Mimár L.
Mitford Karolin	Somló E.
Maxwell, hadnagy	Csérth K.
Foray	Kemény L.
Ellison	Hidasi K.
Dumont Henry	Fáradt E.
1. tisz	Szentkirályi
2. tisz	Kardos A.
3. tisz	Várdai
1. ordonánosz	Bessenyei
2. ordonánosz	Kalmár J.

Kezdet 7 és fél órakor.

VÁROSLIGETISZINKÖR

Igazgató Föld Zsigmond.

Főhelyekkel:

Bánk bán.

Szomorújáték 5 felvonásban. Irta Kabona József.

Kezdet 7 órakor.

Belégzési kupák

orr-, gége-, torok- és mellbetegeknek, gleichbergi mintá szerinti berendezett

belégzési intézet József-körut 10.

Dr. Ziffer gleichbergi füüdörvos szakkerü vezetése mellett. Felvétel 10-12 és 8-4-ig. A felvett betegek a kurát a nap bármely szakában használhatják. 1402

WALTER B. kávéháza

VIII., József-körut 29. sz. alatt.

Naponta

zene-hangverseny

A híres M. Skoloczky Géza pécsi zenekara által.

Az ur közönségnek

legjobban ajánlom

ruhabérleti rendszeremet

Deutsch F. Károly, Andrassy-ut 1.

Kitüntatva czimbalmokról az ezredesek kiállításán.

JEGESI GÉZA,

működő czimbalom-készítő és a vasáros-czimbalom feltalálója.

Budapest, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

Szalón-czimbalmok,

pejális, barna vagy fekete, kitűnő erős csengő hanggal, első szerkezettel 8 évi jótállással. Béli ár 150 frt. Nálam 75 frt-ért kaphatók. Akar os tanítást is elvégezni havonta 8 frt-ért.

Arjegyzék kívánatra bérmentve kiküldik.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Népszínház	Magyar Színház	Budai Színház
Szombat	Fourchambault család	A cremonai hegedős. Piros cipő	A végrehajtó	Varázsgyűrű	Áruló	Donna Juannita
Vasárnap d. u.	—	—	Prony-utcai ur	—	A gésák	Hófehérke
Este	A kaméliás hölgy	Bohéme	A végrehajtó	A két tacsó	Áruló	Budavár bevétele

Iskolakönyvek és egyéb műveket

legmagasabb áron vásárol 1827
Rozsnyai Károly IV., Budapest, Múzeum-körut 15.

Nagy bolthelyiség

a József-körut legélénkebb helyén
f. évi november hó 1-ére kiadó.

Czím a kiadóhivatalban.

58.399/98. számhoz.

Lóárverési hirdetmény.

A magy. kir. állami ménesekből kisorolt anyakanczák, számfelletti fiatal kanczák, valamint a fogarasi ménesből származó heréltek és a mén-telepek állományából kisorolt heréltek árverése folyó évi október hó 3-án és folytatólag Budapesten, a Tattersall kerepesi-uti helyiségeiben fog megtartatni.

A lovak leírását és a részletes feltételeket tartalmazó árverési jegyzék, a postabélyeg beküldése mellett a Tattersall igazgatóságától kapható.

Budapesten, 1898. évi augusztus hóban.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

Megrendelhető:

- Utánvétellel bérmentve.
- Két forintot havi részletre a megjelölt 12 kötet egyszerre szállítva.
- Egy forintot havi részletre egyelőre 6 kötet szállítva, 10 részlet lefizetése után további 6 kötet.

Mikszáth Kálmán
művel:

I. A tekintetes vármegye.
II. Az apró genty és a nép.
III. Nemzetes uraimék.
IV. Pipacsok a buzában.
V. Tavaszri rügyek.
VI. Brak és parasztlak.
VII. A két koldusdiák.
VIII. Club és folyosó.
IX. A beszélő kőfő.
X. Porro.
XI. Lavagvárok, kis primás.
XII. Katólgby Menyhért levelet.

Mikszáth Kálmán

összegyűjtött munkái.

Olcsó egyöntetű diszkladás

12 kötetben

A gyűjtemény ára
diszkladásban 36 frt

A kötetek fényesen vannak kiállítva, piros vagy barna kötésben.

Méltóztassók az alábbi rendelőlapon levágni és aláírva lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

A Réval Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaságnak Budapesten. Megrendelem a t. Társaságtól az „Országos Hírlap” kiadóhivatala utján.

MIKSZÁTH KÁLMÁN összegyűjtött munkáit 12 diszkladású kötetben 36 forintért.

a) Utánvétellel bérmentve
b) 2 frtos havi részletfizetés mellett, a 12 kötet egyszerre való szállítást kívánva.
c) 1 frtos havi részletfizetés mellett, olyképen, hogy 6 kötet azonnal szállítsassék, a további 6 kötet pedig 10 részlet ki fizetése után.

Ar első részlet utánvétellel szedendő be, a továbbiak 100... hótól mindaddig fizetendő a Társaság pénztáránál Budapesten, míg a mű vételára törlesztve nincs. A részletfizetéseket be nem tartása esetén szűvés, kedjés a Társaság az esedékes összeglet postai megbízás útján, a postaköltséggel hozzászámítása mellett beszélni. A részletek elmulasztása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a gyűjteménynek teljes vételára osodékesedé válik. A gyűjteménynek a befizetett részletek által még nem fedezett része a részvény-társaság tulajdona marad.

Lakhely _____ Név _____
Közet _____ Állás _____

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czárszerződés az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Minden kiadványon kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK az ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Dr. Balácskó Györgyné** nagytűzde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos.** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szantó Mór,** dohánytűzde.
- IV. „ Harisch-bazár **Déval Józsefné,** dohánytűzde.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemetsk A. J.** dohánytűzde és újságáruda.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Löwinger Gyula,** fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Weli Vilmos,** dohánytűzde.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Moreno Janka,** dohánytűzde.
- V. „ Sipót-körút 22. szám **Wollák Zsigmond,** dohánytűzde.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Brauer nővérek,** dohánytűzde.
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Robozczy Ilona,** dohánytűzde.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Heisler Káza,** dohánytűzde.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Frend J.** dohánytűzde.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V.** dohánytűzde.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadtnak.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

LEVELEZÉS.

Z. S. Kérem, hogy esütörtökön délután a megbeszélthelyre ne forduljon el, mert igen különös és ént érdeklő dolok miatt nem mehetek el. Halacsy utca 12. sz. N. 2. 6336-1

Adél. Nem tudom rá akade a sorokra. De másképp nem írhatok. Mért nem ízen néha-néha? Már azt sem szabad? Igen kellemetlen helyzetben vagyok és kérem, hogy nyugtassa meg szerető Flóriánját. 6308-1

Jutelligens, fiatal, szép leány ismeretség hiányában, ezután szeretne megismerkedni egy jóállású fiatal emberrel. Leveleket a kiadóba kér „Elvira“ jelige alatt. 6246-1

Levelezni leveleket „Csillag“ jeligére kérem a lap kiadóhivatalához címezni. 6324-1

Mariska. Nem akarva maradtam el fogadó napjáról. Egy külföldi rokonom érkezett és az egész napot vele töltöttem, legközelebbi esütörtökön felmegyek. Viszontlátásig kézesókkal Rabzoligája. 6332-1

HÁZASSÁG.

Férjet keresek háziasan nevelt fiatal szöke hűgorn számára, oly kereskedőt vagy jobbmoda iparost, ki egy bizonyos biztos keresetforrása bír. Hugornak 3000 frt készpénze, butor- és kelenyége van. Szíves leveleket a hó 30-ig kérem „Tulipán“ jelzéssel a lap kiadóhivatalához címezni. 6322-2

Fiatal kereskedő, kinek a fővárosban egy igen jól menő üzlete van ismeretség hiányában ez uton szeretne egy tisztességes, csinos, fiatal leánnyal megismerkedni. Egy-kétezer frtra felektál. Levelet a kiadóba kér „Fiatalság“ jelige alatt. 6278-2

Kiszolgált tisztelt (iparos) nősülni szándékozik. Szép és kedves leányt óhajthat rövid idő alatt nőül venni. Pénz mellékes. Leveleket a pontos hely és idő meghatározásával, hogy hol és mikor találkozhatunk „József 6“ címre a lap kiadóhivatalához címzendők. 6310-2

ALLÁST KERES.

Kereskedelmi akadémia végzett bankhivatalnok, ki már önállóan vezetett bankot, állást keres szerény feltételek mellett. Címe a kiadóhivatalban. 6290-3

100 koronát adok annak ki, netem hivatalosoljai vagy pénzbeszedői állást szerez előkező nagyobb intéréstől, esetleg óvadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 6324-3

Kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot, most végezte kitűnő eredménnyel, a gép- és gyorsírásban jártas, sürgősen keres irodai állást szerény igényekkel. Címe a kiadóban. 6194-3

Kereskedősegéd, ki a fűszer- és festékáru üzletben jártas, havi 15 frt teljes ellátás mellett, vidékre kerestetik. Ajánlatok „Szorgalmas és szerény“ jelige alatt a kiadóhivatalba intézendők. 6252-3

Házgondnoki állást keres egy nős keresztnői hivatalosolga. Kivánatra óvadékol is adhat. Megkereséseket „Gondnok“ cím alatt kér e laphoz címzeni. 6226-3

Kiszolgált honvédőrmester az összes irodai munkákban jártas, szép kézirással, gyors fejszámoló, alkalmas irodai vagy raktárnoki állást keres. Szíves ajánlatok „Honvéd“ cím alatt a kiadóhivatalba intézendők. 6244-3

Ökleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, órák adására, esetleg félnapra ajánlkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Cím a kiadóban. 6118-3

Joghalgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Címe a kiadóban. 6210-3

Irodai munkákban igen ügyes kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot jó sikerrel végezte és szép írása van, állást keres. Címe a kiadóhivatalban. 6268-3

A női divat szakmában jártas kereskedősegéd, ügyes eladó és kirakatrendező, állását 1. évi október 1-én változtatni szándékozik. Szíves ajánlatokat „Tőrekvő“ jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 6254-3

Tanítójelölt ajánlkozik házi tanítónak intelligens családdhoz, ki e téren nagy jártassággal bír és a héber oktatásban kiváló tehetsége van. Igényei szerények. Cím a kiadóban. 6114-3

ALLÁST KAPHAT.

Ügyes ügynők állást nyerne. Ajánlatok a kiadóhivatalba kérelmek „Kitűnő keresett“ jelige alatt. 6314-4

Pénztárnoknő, ki már ily minőségben alkalmazva volt egy nagy üzletben, 300 frt óvadékkal felvétetik. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Pénztárnoknő“ jelige alatt. 6318-4

Nevelő kerestetik vidékre egy gimnáziumi tanulóhoz. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Állandó“ jelige alatt. 6316-4

OKTATÁS.

Bölcsészethallgató nevelői, vagy correpetitóri állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2027-5

Számítási órákat óhajtok venni kereskedelmi végzett egyéntől. Cím a kiadóhivatalban. 6296-5

Czimbalom-tanítónő ajánlkozik, tanít a legkitűnőbb tanmód szerint (óránként 50 kr). Ugyanott egy remekhangú, pedálos Horváth-féle czimbalom is eladó 60 forintért. Cím a kiadóhivatalban. 5694-5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házban, vagy házon kívül gyakorlott zongora tanítónő. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 6074-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Megbízható és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat- és telket (Ujpest környékén), jutányosan közvelit. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Cím a kiadóhivatalban. 5268-7

A Ságymányoson, valamint Agyalföldön Szent utcában, néhány telek jutányos árban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5402-7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a kör vasút közelében közelében egy 12000 négyszögöl nagyságu ölenként 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256-7

ELADÁS.

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Cím a kiadóban. 2088-8

Ujpesten, a piacster legélénkebb forgalmu helyén egy fűszerüzlet, pálinka-, sör- és borengedélyhely más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6116-8

Jróasztalok, két, darab, az egyik 160, a másik 150 centiméter hosszú, mindenik 7 fókos olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6040-8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873-1883-iki évfolyamaimo-3 vételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046-9

Egyenruha, gyalogsági, megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 6288-9

Kiszolgált előszoba- szekrényt keresek megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 6298-9

Zongora, jó szerkezetű, olcsó árban vételre kerestetik. Eladni szándékozó tudassa címét „Zongora“ címzen a kiadóhivatalba. 6134-9

10 vagy 15 frtért szeretnék venni egy használt, de még jó karban levő varrógépet. Címzen a kiadóhivatalban. 6266-9

KIADÓ SZOBÁK.

Zeljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanóra egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Barcsay-utcahoz. Cím a kiadóban. 5914-10

Szép szoba nagy, tiszta, az I. emeleten elegáns ur részére kiadó. Cím a kiadóban. 6336-10

Igen szépen butorozott szoba teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 6144-10

Első, emeleti utcai szoba, csinos butorizzattal, külön bejárattal kiadó. Cím a kiadóban. 5970-10

Elegáns utcai szoba a József-téren, furdószobával használattal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6242-10

József-utczában egy csinosan butorozott szobába fűrésztárs kerestetik igen olcsó ár mellett. Cím a kiadóhivatalban. 6240-10

Teréz-köruton, az Andrássy-ut közelében, egy kis butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 6272-10

A Kerepesi-uton egy kényelmes 2-ablakos utcai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Cím a kiadóhivatalban. 6144-10

LAKÁS KERESTETIK.

Jóforgalmu pálinkamérés kerestetik megvételre, lehetőleg munkás vidéken, és lakással egybekötve. Ajánlatok M. K. jeligével a kiadóhivatalba kérelmek. 6256-11

SZOBA KERESTETIK.

Két butorozott földszinti vagy első emeleti szobát furdószobával keres egy házaspár. Ajánlatokat „Féregmentes lakás“ címzen a kiadóhivatal továbbit. 2047-12

Lépcsőházba nyíló szobát keres egy fiatal ember a József-köruton az „Országos Hirlap“ közelében havi 18-20 forintért. Ajánlatok B. C. jegy alatt a kiadóhivatalba küldendők. 6188-12

Csinosan butorozott keretek a József-köruton, az Üllői-ut közelében, 18-20 frtért. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Szoba 6292“ cím alatt. 6292-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Kiadó lakás a Nagymező-utczában, mely áll 2 utcai, egy udvari szoba, előszoba, stb. Évbér 500 frt. Cím a kiadóban. 6002-13

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utcára nyíló nagy pince is kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 6164-13

KÖNYVEK.

Jó francia regényeket szeretnék venni könyvtárma berendezéséhez. Ajánlatokat a cím és az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „Könyvtár“ jelige alatt. 6262-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Irodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körut legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 4706-17

Kerékpáriskolának, könyvnyomdának, vagy más ipari célra is igen alkalmas földszinti utcai helyiség, 12 nyílással az utcára, a vígszínház töszomszédságában, azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 5848-17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél gyegyen 30 krért Réthy-féle Pemeteffü-czukorkát. 1537-18

Tisztességes nő lakást és teljes ellátást kaphat a József-körut közelében intelligens családnál. Cím a kiadóhivatalban. 6250-13

Igen ügyes varró nő ajánlja magát a t. hölgyeknek. Címe a kiadóhivatalban. 6264-13